

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 3 D, 4 D, v
uredniškem delu
vsi po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prezniku

Varčevanje in hranilne vloge

Letos praznujemo že četrty praznik varčnosti, ki je bil določen na prvem mednarodnem kongresu hranilnic v Milanu oktobra meseca 1925. Ustanovljen je bil takrat poseben institut z namenom, da razvija propagando za varčnost. Ta institut šteje danes nad 5000 članic hranilnic.

Gospodarske razmere v vojni ter v po vojnem času so povzročile uničenje velikega dela zbranega kapitala. To uničenje kapitala je vzrok slabega gospodarskega stanja in pomanjkanja v Evropi. Evropa je obubožala, a nima moči, da bi sama rednim potom vpostavila svoje uničeno gospodarstvo. Zato je nastopila Amerika, da s svojim kapitalom reorganizira evropsko gospodarstvo. Gospodarske posledice uporabljanja tujega kapitala pa za dolžnika niso vedno vse zaželjene, zato je razumeno, da se Evropa upira proti veliki odvisnosti od ameriškega kapitala in si hoče ohraniti oziroma priboriti nekdanjo gospodarsko svobodo.

Te okolnosti so dale povod evropskim gospodarskim krogi, da mislijo in prvi vrsti na uporabo vseh lastnih sredstev, ki narodi ž njimi razpolagajo. Večje, intenzivnejše varčevanje naj bo tisto pot, ki naj pelje Evropo k gospodarskemu ozdravljenju in procvitu. Države same so začele klicati ljudstvo k varčnemu življenju in tudi privatne gospodarske organizacije so razvile propagando za varčnost. Hranilnice so se v ta namen organizirale v mednarodni zvezi, kot smo že omenili v začetku.

Najbolj znano in razširjeno varčevanje je zbiranje hranilnih vlog. Zato tudi ni čudno, da so ravno hranilnice, ki imajo namen zbirati hranilne vloge, podzele iniciativo za varčevanje. Drugi načini varčevanja so naložba kapitala v vrednostnih papirjih, direktna udeležba pri produktivnih podjetjih in zavarovanje. Dočim so pri gospodarsko razvitejših narodih razširjene tudi zadnje vrste varčevanja, pridejo pri nas bolj kot drugje v poštev hranilne vloge. Vrednostnih papirjev, ki bi bili za naložbo denarja primerni, imamo le malo, in še ti so v trdnih rokah, tako da je možnost njih nakupa zelo omejena. Državni vrednostni papirji, kot 7% invest. posojilo ter obveznice vojne škode so izraziti spekulacijski papirji, podvrženi vsem najmanjšim vplivom na denarnem trgu in kot taki so za stalne naložbe sedaj še neprimerni.

Ziviljenjsko zavarovanje ne zavzema pri nas velikega obsega in ravno tako tudi ne direktna udeležba in naložba denarja v produktivnih podjetjih.

Gibanje hranilnih vlog nam pokaže dosti točno sliko varčevanja pri nas. Če primerjamo porast hranilnih vlog v zadnjih treh letih, to je v času, odkar je naša valuta stabilna, vidimo, da je prirastek bil največji prvo leto po stabilizaciji, t. j. l. 1925. Tedaj je prirastek znašal nad 33%, dočim je bil l. 1926, približno 25%, lansko leto pa komaj 15%. (V odstotkih so računane tudi kapitalizirane obresti.) To padanje prirastka hranilnih vlog v zadnjih letih so seveda zakrivile slabe gospodarske prilike.

Skupna vsota hranilnih vlog v slovenskih denarnih zavodih je znašala koncem l. 1927. približno 2700 milijonov dinarjev. Od te vsote odpade na posojilnice okrog 1190 mil. dinarjev, reg. hranilnice 709 mil. dinarjev, na banke 800 milijonov dinarjev.

Kreditne zadruge in posojilnice imajo torej največji del hranilnih vlog. Vendar pa navedene številke ne pokažejo pravega razmerja, ker je velik del hranilnih vlog dvakrat štet, prvič pri posojilnicah in nato še pri bankah kot naložbe posojilnic. Če bi ta del naložb odšteli, bi sorazmerna množina hranilnih vlog pri posojilnicah prišla še bolj do izraza.

Za naše narodno gospodarstvo razveseljiv pojav je, da je zadrugištvo glede hranilnih vlog na prvem mestu. Zadrugištvo služi najširšim plastem naroda in posojilnice so glavni kreditni zavodi, ki pridejo za kmetovalca v poštev. Zato je edino pravilno, da je tudi kmetijski kapital v hranilnih vlogah zbran pri posojilnicah, ki ga dovajajo zopet kmetu.

Naše rajfajznovke, ki segajo v vse kraje naše zemlje, so za zbiranje hranilnih vlog najbolj primerne, ker so s prebivalstvom v najožjem stiku in pod neposrednim ljudskim nadzorstvom.

Hranilne vloge pri posojilnicah pa niso dosegle niti še dve tretjini vlog iz leta 1912. To pomeni, da smo še zelo zaostali in da je za nas varčevanje nujna zahteva. Treba je,

Pribečeviča volioci zapuščajo

Občinske volitve v Bosni — Vladne stranke uspešne, HSS s težavo ohranila pozicijo, SDS padla za polovico

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Pri občinskih volitvah v Bosni in Hercegovini je Pribečeviča popolnoma propadel. Zgubil je polovico svojih glasov. Pribečevič se skuša izvleči iz te blamaže, ki jo je doživel, in pravi, da občinske volitve zanj sploh nimajo nobenega pomena in sploh ničesar ne pomenijo.

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) V Bosni in Hercegovini so se vršile občinske volitve, za katere je vladalo v vladnih parlamentarnih krogih veliko zanimanje. Rezultati teh občinskih volitev so se obširno komentirali v vrstah vseh politikov, ker mislijo, da so te volitve pokazale političen barometer razpoloženja nasproti vladi in nasproti politiki KDK. Iz izidov volitev se vidi, da so se vse vladne stranke dobro odrezale. Največ so pridobili radikali. Na drugi strani so samostojni demokrati zgubili polovico svojih glasov. HSS je z veliko težavo obdržala svoje postojanke.

č Mostar, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Občinske volitve v Hercegovini niso prinesle nobenih novih sprememb glede na rezultate. Jakost posameznih strank je ostala ista, kakor pri prošlih državnih volitvah. Raznesle so se vesti, da je HPS zgubila mnogo glasov, kar pa ni res, ker HPS v mnogih krajih ni kandidirala. Če bi bila kandidirala, bi bila dosegla isto število glasov, ki jih je dobila pri prejšnjih volitvah, kar dokazuje, da ni ničesar izgubila.

V mostarskem okraju so dobili HSS 7454, HPS 1267, ljubuški okraj HSS 7392, HPS 709, Stolac HSS 3124, HPS 185 glasov, Travnik JMO 8 odbornikov, HSS 6, radikali 3 odbornike, Visoko JMO 8, HSS 1, radikali 2 odbornika, Tuzla JMO 1. lista 6, JMO 2. lista 5, radikali 7, HSS 3, Bihač JMO 8, KDK 4, radikali 4, Judje 1, Livna HSS 7, JMO 6, JMO II. 1, radikali 3, Bugojno JMO 7, HSS 7, NRS 2 JMO II. 1, Mostar radikali (nosilec liste musliman Small aga Cemalović) 874 gl., 6, JMO (nosilec liste Salih Baljić) 898 glasov, 6 odb., HSS 596 gl., 4 odb., Meščanski blok 390 gl., 2 odb., JMO II. 313, 2 odb., delavci 236, HPS 80 gl.

Sarajevo, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Rezultati nedeljskih občinskih volitev so: JMO 3722 glasov 11 odbornikov, muslimanski disidenti Halil Bašić 514 (2), muslimanski disidenti Dugalić 419 (2), radikali 2014 (6), demokrati dr. Andrijaševića 367 (1), demokrati Vasiljevića 142 (0), obrtniška 159 (0), židje, nosilec dr. Baruch 698 (2), židje, nosilec dr. Altam 956 (3), HSS 2427 (7), SDS 393 (1), socialisti 250 (0), komunisti 229 (0). — Oфициална lista JMO je trpela vsled muslimanskih disidentskih list, vendar pa je JMO ohranila večino. HSS je napredovala, dočim je SDS nazadovala za polovico.

Popolno soglasje v vladi

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) G. Davidović je obiskal popoldne predsednika vlade g. dr. Korošca in se z njim dolgo časa prijateljsko razgovarjal o političnem položaju. G. predsednik vlade in g. Davidović sta se v vseh vprašanih popolnoma strinjala. Po Davidovičevem obisku je g. predsednik vlade odšel v dvor, kjer ga je Nj. V. kralj sprejel.

nik vlade in g. Davidović sta se v vseh vprašanih popolnoma strinjala. Po Davidovičevem obisku je g. predsednik vlade odšel v dvor, kjer ga je Nj. V. kralj sprejel.

Skupščina bo intenzivno delala

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Iz vladnih krogov se je danes zvedelo, da bo vlada v Narodni skupščini pričela z zelo intenzivnim delom, tako da se bodo seje vršile nepretrgoma in da bodo prišli vsi zakonski predlogi na dnevni red. V začetku se bo vzel na dnevni

red zakon o posojilu monopolni upravi, zakon o korupciji, zakon o razdelitvi kmetov, zakon o občinah in proračun. Istočasno se bo sprejel tudi agrarni zakon, ki pride takoj pred Narodno skupščino.

Zagreb in proslava 29. oktobra

č Zagreb, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Današnji zagrebški listi posvečajo svoje uvodnike ali posebne članke desetletnici zgodovinskih sklepov Hrvatskega sabora, ko je ta izročil svojo oblast Narodnemu Veču in s tem prekinil zvezo z avstro-ogrsko monarhijo. Splošno se je opazilo, da se je zagrebška javnost abstinirala od proslave in da je bilo to diktirano od KDK. To pa ni oviralo Obzora, da ne bi napadel to abstinenco pri proslavi.

»Obzorje« piše, da je sklep hrvatskega sabora največji dogodek v zgodovini Hrvatske po smrti narodne dinastije. Sklep Hrvatskega sabora je gigantski korak naprej za bodočnost Hrvatske. Ker se to dosedaj ne opazja, ne pomenja, da ti zaključki ne bi bili usodopolne važnosti. Radi tega je neverjetno, da se v Hrvatski ni proslavil spomin na ta važni datum. »Obzorje« dalje trdi, da se Belgrad ni držal sklepov hrvatskega sabora o kvalificirani večini. Sklep Narodnega veča o spojitvi s Srbijo

ni veljaven, ker ga ni potrdil Hrvatski sabor, ki se ni odrekel svoji pravici, nego je bil samo odložil svoje seje. »Obzorje« dalje pravi, da je sklep Hrvatskega sabora obenem dokaz, kako je bila hrvatska politika naivna, ker se je predala oblast Narodnemu veču, ki ni vodil politike v hrvatskem interesu. — Ako se vzame v obzir, da je bil tedaj v zagrebškem Narodnem veču Pribečevič, potem je jasno, na koga cilja »Obzorje« s temi besedami.

»Riječ« piše, da je srbska vojska prišla na poziv Narodnega veča in da se je o tem pozivu v Narodnem veču dolgo razpravljalo ter da se je o tem storil formalen sklep.

»Narodna Politika« piše o pomenu 29. oktobra. Pravi, da so Hrvati v to državo prišli s svojo državnostjo, ki je bila enaka srbski državnosti in da bo ta državnost ostala v srcih vseh Hrvatov in da bodo zahtevali reorganizacijo države na ta način, da bo Hrvatski sabor zopet ustavni činitelj.

Težki greh KDK

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Radikalni prvak je dal o KDK sledečo izjavo: »Vsi smo mislili, da bosta dr. Maček in Pribečevič na celjskem zborovanju povedala kako pametno in trezno besedo, kaj da hočejo. Toda žalibog, povedali niso nobene pametne besede, dasi bi bilo silno potrebno, ker oni vodijo borbo. Mi v vladi smo že davno povedali svoje jasno stališče. Tudi KDK je gotovo že uvi-

da se odpovemo uporabi vsega nepotrebnega in odvisnega na korist bodočih potreb. To je zmisel varčevanja in temu služijo hranilne vloge. Samo varčevanje pa ustvarja sredstva za blagostanje in gospodarski napredek. Kdor je varčen, pomaga gospodarstvu, ker mu daje kredit in s kreditom možnost procvita. Zato je varčevanje gospodarska zahteva!

dela, da se mora končno vendarle jasno izjaviti. Toda ona ni nič v tej smeri napredovala. Ničesar pametnega ni povedala. Samo nepotrebno. Potrebno je, da se od tega nepotrebnega emancipira. Jaz mislim, da morajo vsi od KDK uvideti, da je četverna koalicija iskreno za sporazum in da ona ne beži pred njim. G. dr. Maček strašno greši, če vztraja pri teh neuravnoteženih napadih. Tako greši tudi Pribečevič. Eden kakor drugi misli, da je potrebno, da v svojih govorih kleveta, mesto da bi trezno govoril o političnem položaju in o sporazumu. Po tem vidite, mi vsi govorimo pomirljivo in iskreno. Koncem koncev njim prepuščamo, da delajo dalje na svojem klevetniškem poslu, kakor hočejo. Najprej se vodi borba, potem pride premirje in sporazum. To je sedaj na dnevnem redu.

Celjski shod KDK

Po velikem shodu v Sisku je prišel mnogo, mnogo manjši shod v Celju. Po udeležbi manjši in manjši tudi po vsebini. Slovenski del KDK se ni izkazal v idejnem oziru kot plodonosen in videlo se je, da stari naši liberalni in »zeleni« generali tavaajo za radičevci ravno zato, ker si pač drugače ne znajo pomagati. Zato se nismo niti najmanjše začudili, ko smo slišali govore voditeljev KDK. Niso se znali drugače predstaviti Slovincem, ko da so prav energično udarili po klerikalcih in posebej še po dr. Korošcu.

Nad vse značilno je, da se voditelji KDK niso niti najmanjše zavedali, kako silno so udarili po sebi, ko so grmeli proti dr. Korošču ravno ob desetletnici onega velikega historičnega dne, ki je za vedno vklesal z zlatimi črkami v zgodovino slovenskega naroda ravno ime dr. A. Korošca. Kje bi bili razni voditelji KDK, da ni bilo osvobodilnega dela dr. Korošca? In kako se je moral počutiti dr. Žerjav, ki mu je Koroševa dobrotnost odprla zaigrano politično kariero, ko je poslušal te napade in celo sam napadal?

A da je stvar še popolnejša. S posebno vehemenco je napadal dr. Korošca na dan obletnice 29. oktobra g. Svetozar Pribečevič, o katerem smo baš ta dan čitali, kako je Pribečevičeva koalicija ob dnevi osvobodjenja oklevala in odlašala definitivno odločitev. A danes nastopa g. Svetozar Pribečevič v pozi velikega odrešitelja, kakor da bi bila vsa Slovenija tako pozabljiva, da bi tudi največje nedoslednosti odpustila.

Pa ta grotesknost, da radičevci v družbi z g. Žerjavom in Pribečevičem delajo očitke zaradi srbijanskega hegemonizma dr. Korošču in SLS. Pravi krivci hegemonizma očitajo krivdo drugim. Radičevci, ki so deklamirali o mirotvorni in čudotvorni republiki v času, ko se je SLS z vso ostroto borila proti hegemonizmu in voditelji SDS, ki se je istočasno ponasjala s tem, da zapira in preganja vsakogar, ki je proti hegemonizmu! In tako idejno mešanico, tako spekulacijo na nevednost in pozabljenost ljudi, imenujejo ljudje politiko! V resnici divna politika to, vredna vse one mešanice, ki izhaja iz infantilne politike KDK.

Zabavno in šaljivo je tudi bilo, ko je dr. Maček govoril g. Žerjavu in Pribečeviču o jugoslovanstvu. Koliko je SDS šarila s tem jugoslovanstvom po Sloveniji, kako smo morali včasih poslušati te brezkončne tirade o integralnem jugoslovanstvu dr. Žerjava, sedaj pa pride g. dr. Maček in pove žerjavovcem, da je vse to jugoslovanstvo manj ko prazna pena. K priznanju naše gratulacije g. Žerjavu.

Veliko so gosposde govorili v Celju, mnogo so deklamirali in zopet enkrat so rešili zagrebške liste iz zadrege, ko so jim napolnili kolone. Druga uspeha pa ni bilo in javnost po celjskem shodu ne more nič drugega konstatirati, da KDK še vedno ni iz otročje dobe govorenja in da je bil celjski shod samo ena deklamacija več, brez škode za vlado in brez slave za SDS. Skratka, nadaljevanje dolgočasnih izjav.

Savčič nadaljuje svojo akcijo

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Miloš Savčič je danes nadaljeval svoje razgovore. Dopoldne ob 9 je šel v predsedništvo demokratskega kluba v narodni skupščini ter se sestal z g. Davidovičem. G. Savčič se je z njim razgovarjal podlrgo uro. Ponovno mu je razložil potrebo razgovorov radi sporazuma. Po razgovoru je Savčič izjavil časnikarjem: »Nadaljevala sva razgovore. V posameznih točkah sem pojasnil g. Davidoviču podrobno moje stališče tudi o tistem, o čemer se zadnjič nisva razgovarjala. Potem sva dalje govorila v hotelu »Imperial«. Tendence našega dela je in mislim, da je tudi želja ene in druge strani, da pride do sporazuma.

Proslava solunskega preboja veljala le 2.100.000

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je general Miloš Mihajlovič, predsednik odbora za proslavo desetletnice prebitja solunske fronte, podal predsedniku ministrskega sveta g. dr. Korošču končen obračun za materialne izdatke za časa proslave. Vsega se je potrošilo za vse potrebe 2.100.000 Din, tako da je od odobrenega kredita ostalo še 400.000 Din. G. predsednik ministrskega sveta se je zahvalil generalu Mihaloviču in državnemu odboru za lepo in varčno izvedeno organizacijo proslave.

Celjska blamaža KDK

Z velikimi plakati in debelimi objavami v liberalnem časopisu napovedani bojni pohod KDK v Celje se je izvršil v nedeljo dne 28. oktobra t. l. tako, kakor smo pričakovali.

Glavna napaka je bila, da slovenskega ljudstva ni bilo. Da bi zamašili to nerodno vrzel, ki bi sicer preporočljivo zjajala iz male množice Zerjavu in Pucelj se v danih oštrijev in liberalnih trgovcev, so naročili iz Zagreba četo znamenite Pribičevičeve shodarske garde. Ta nadomestek za manjkajoče slovensko ljudstvo je deloma došel v Celje že v soboto ter se pridno vrgel na agitacijo za nedeljski shod, še pridneje pa na razprodajanje nekkih knjig in slik radičevskega značaja. Ker mladeniči niso imeli dovoljenja za krošnjarenje s te vrste robo, jih je oko postave prijelo in jim robo odvzelo.

V soboto popoldne so tudi zavihrale na Celjskem domu zastave, o čemer smo povedali svoje mnenje že v nedeljo. Lepo nedeljsko jutro je naravnost vabilo hišne posestnike, da bi razobesili zastave, pa ga ni bilo niti enega, ki bi se hotel na ta način osmešiti in sebe samega pri slovenskem ljudstvu diskreditirati.

Dopoldne enkrat naj bi dospelo iz Zagreba 500 akademikov. Mesto 500 jih je prišlo komaj nekaj nad 150.

S prvimi popoldanskimi brzovlaki je dospela končno tudi radičevska in demokratska generaliteta. Bili so vsi, kakor so bili najavljeni, le dr. Kramerja ne. Na kolodvoru je »prvi slovenski župan« dr. Hrašovec govoril došleem rodoljubni govor in jim potožil nesrečo, da samostojnih demokratov in radičevcev v Celju nihče ne mara. Popoldne so tudi še dospeli nezogibni žalčani. S polurno zamudo se je pričelo v Celjskem domu zborovanje, ki ga je otvoril dr. Roblek, predsednik Kmetijske stranke, kakor pravi »Jutarnji list«, v resnici pa ga je otvoril žalski Roblek, predsednik Hmeljarskega društva. Roblek je uvodoma pozdravil med drugimi tudi »doktorja« Pribičeviča. Za predsednika zborovanja so imenovali dr. Kalana, ki je v uvodnem govoru rekel, da ni proti državi, a država mora biti taka, kakor si jo je v sanjah predstavljal za časa Avstrije. Tudi je še rekel, da je med Belgradom in njim z ljubeznijo pri koncu. To je bilo potrebno izrecno povedati, da ga ne bi kdo podrobneje vprašal, kaj je sanjal za časa Avstrije in kaj za časa PP-režima.

Prvi govornik je bil Pucelj. Pucelj je predvsem izrazil svojo globoko žalost, da ga Slovenci nečemo poslušati in se vdinjati KDK, temveč da raje poslušamo »velikega vezirja« dr. Korošca. Da je moral udrihati po klerikalcih in še posebej po slovenski narodni duhovščini, je razumljivo.

Dr. Zerjava ni v dvorani nihče slišal, pa zato tudi ne moremo reči o njegovem govoru drugega, kot da je bil za zborovalce dobrodošel odmor, med katerim so se lahko svobodno razgovarjali.

Glavna točka programa sta bila govora dr. Mačka in Pribičeviča. Povedala nista ničesar novega. Ponovila sta lepo pridno svoja govora iz Siska in jih obnovila nekoliko z napadi na klerikalce, ozir. Slovensko ljudsko stranko, na škofo in duhovnike itd., česar vsega nam v preobliju dnevno in v bolj užitni obliki servira »Jutro«. Na koncu je dr. Kalan predlagal resolucijo, v kateri pravi med drugim, da zaupa voditeljem KDK in da državnega posojila ne bo odplačeval.

S tem je bil zbor končan in gruča Hrvatov si je šla preganjat dolgčas v vpitjem po mestu. Večino zborovalcev pa je na vso jezo posedla po celjskih gostilnah in pozno v noč je bilo slišati konstatcije njih samih, da demokrati in radičevci še nikdar niso doživeli take blamaže kot to pot v Celju. Hrvaško navdušenje je do dobra ohladilo močan nali in nadaljnemu kolevranju po mestu je napravil konec slučaj, ki je za pol ure ugasnil elektriko po celem mestu. Tako je v glavnem poteklo to »slavlje« v Celju, po katerem prireditelje izredno močno boli glava.

Med tem ko je zla usoda pripravljala prirediteljem celjskega liberalno-radičevskega tamtama nesmrtno blamažo, se je zbralo slovensko ljudstvo celjsko-vranskega okraja na petih lepših shodih Slovenske ljudske stranke in z do slej skoro neznano nam odločnostjo povedalo, da vsiljevanje demokratov in radičevcev ne bo več trpelo. Na shodu na Vranskem, kjer so našli krepki kmetje napolnili dvorano cerkvene hiše in je bila dvorana daleko premajhna, je govoril narodni poslanec g. dr. Hodžar Jakob. V št. Juriju ob Taboru je poročal g. dr. Vekoslav Voršič, v Vojniku v posojilnični dvorani tajnik SLS g. Ivo Peršuh, v Petrovčah g. dr. Jože Gođnič in v št. Juriju ob j. žel. g. dr. Anton Ogrizek. Na vseh shodih je bila udeležba tako močna, da so bili predstavniki stranke naravnost presenečeni. Na posameznih shodih so se oglašili k besedi tudi domačini in odločno izrekli svojo vernost Slovenski ljudski stranki. V Vojniku je vsa dvorana spontano zapela »Slovenec sem« kot odgovor na poskus, da bi Pribičevič in Maček učila Slovence politike. Na vseh shodih je bila med velikim navdušenjem sprejeta resolucija, ki med drugim vsebuje sledeče: Jugoslovanskemu klubu in predsedniku in notranjemu ministru g. dr. Antonu Korošču izrekamo popolno zaupanje in vdaost. Ugotavljajoč, da je njegova politika popolnoma

Vsa ČSR proslavlja 28. oktober

v Praga, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Včerajšnja proslava desetletnice ustanovitve Češkoslovaške republike se je povsod praznovala zelo slovesno. Predsednik republike Masaryk je sprejel vlado in zastopnike poslanske zbornice ter senata, na katerih častitke je odgovoril s spomenico. V njej je navajal: Češkoslovaška se je včlanila v sistem svetovne politike. Ona je za mirovno politiko v duhu humanističnih idealov. Kar se tiče notranje politike, je naglašal nalogo demokracije. — Popoldne je Masaryk prisostvoval vojaški paradi, zvečer pa slavnostnim predstavam v narodnem in nemškem gledališču. Na Hradčinu je bil sprejem diplomatov. Popoldne se je vršil vojaški pa-

Pomembne besede Masaryka

v Praga, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Na čestitke predsednikov poslanske zbornice in senata je prezident Masaryk odgovoril s spomenico, v kateri obravnava vse probleme češkoslovaške države. Položaj Češkoslovaške v mednarodni politiki je časten in dober. Glede vprašanja revizije mirovnih pogojev je izjavil: Ne moremo pričakovati, da bi povsod in vsi sprejeli določbe mirovnih pogojev brez ugovorov in protestov. Brez obnavljanja priznavam, da so mirovne pogodbe potrebne gotovih pojasnil, to pa se mora zgoditi odkrito in pošteno. Pacifizem je po svetovni vojni postal ne samo čednost, temveč tudi življenjska potreba. Stremeti moramo ne samo za tem, da pridemo v prijateljske razmere z zavezniki, temveč tudi z onimi, prti katerim smo se v vojni borili. Vse moderne demokracije so nedogotovljene. Zato se tu in tam dogaja reakcija z absolutizmom in diktaturo. Pri nas so se taki poskusi klavno ponesrečili. Masaryk se je potem izjavil za to, da bi se strokovnjaki bolj udeleževali v zakonodaji. Treba je proučiti uvedbo poslovanja

radni marš oddelkov vseh vrst orožja, kateremu pa se je pridružil oddelkec socializmov, ki so nosili zastavo z napisom: »Sedaj imate vi vlado, mi pa imamo republiko!« V Pragi in tudi v mnogih krajih po deželi so komunisti povzročali nemire, pri čemer je bilo aretiranih in tudi pretepenih več njihovih pristašev, med njimi tudi nekateri poslanci. Na proslavi v praškem mestnem svetu so komunisti, ko se je pel slavnostni koral, začeli peti internacionalo in so nato zapustili dvorano. — Briand je poslal dr. Benešu brzojavno častitko, v kateri je naglašal prijateljstvo Francije in zasluge Masaryka in dr. Beneša za neodvisnost Češkoslovaške.

državnih tajnikov po angleškem vzorcu. Civiliziranje, organizacija države in avtonomiziranje uprave je naloga moderne demokracije. Češkoslovaška je nacionalna in jezikovno mešana država. Za rešitev manjšinskega problema ni nobene šablone. Manjšine tvorijo svoj lastni in posebni problem. v Češkoslovaški je najvažnejši problem ureditev razmerja češke večine z nemškimi sodržavljanji. Če se reši ta problem, se bodo ostali jezikovni in narodni problemi rešili zelo lahko. Iz češkoslovaške politike mora biti izključen vsak šovinizem. Samoposebi umevno je, da norajo manjšine spoštovati ustavo in zakone. Na vsak način pa je v ustavni državi naloga večine, da pridobi manjšino za državo. Vstop dveh nemških ministrov v vlado smatra Masaryk za srečen začetek bodočega srečnega sporazuma. V vprašanju ločitve Cerkve od države je izjavil, da to ni noben boj proti veri. Država in Cerkve bi morali biti samostojni, da bi mogli obe z lastno močjo in na svoj način služiti največjim idealom človeštva.

Otvoritev bolgarskega sobranja

v Sofija, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bilo otvoreno bolgarsko sobranje s prestolnim govorom. Kralj Boris se je pri tem spominjal potresne katastrofe, radi katere se je moralo bolgarsko posojilo zvišati. Pogoji posojila so ugodni in olajšanje reparacijskih plačil, ki se je doseglo s pomočjo finančnega odbora in Sveta Društva narodov, dokazuje, da imajo države zaupanje v Bolgarsko. Opazilo se je, da se je kralj Boris, ko je zapuščal sobranje, najprej poslovil od voditeljev opozicije.

Bolgarsko posojilo

v Sofija, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Zunanje posojilo je sklenjeno. Pogoji so sledeči: 7½% obresti, trajanje 40 let, emisijski kurz za London 96, za New York 96.5 in za Pariz 98. Predvideva se, da se bodo v Londonu podpisali 3 milijoni šterlingov, v New Yorku in Parizu pa po en milijon.

Velik uspeh katolikov v Sviči

v Curih, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Pri včerajšnjih volitvah v Narodni svet so katoliški konservativci pridobili pet do šest mandatov, dočim so svobodnimislci demokrati, socialni demokrati in komunisti povsod imeli izgube. Socialni demokrati so celo izgubili svoja dosedanja dva sedeža v senatu.

„Zeppelin“ se vrača

v New York, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Grof Zeppelin« je davi ob 7.54 srednjeevropskega časa odletel iz Lakehursta nazaj v Nemčijo. Ob 9.10 je bil nad New Yorkom, nad katerim je letel s hitrostjo 60 do 70 milj v severovzhodni smeri. Najbrže se bo držal potne proge parnikov in bo letel preko Irske v Bremen. Ob 2 popoldne ga je videl neki parnik na točki 42 stopinj severne širine in 66 stopinj zahodne dolžine, eno uro pozneje pa so ga opazili v Novi Škotski. V Nemčijo bo zrakoplov prispel najbrže po 56urnem poletu. Na krovu se nahajajo med potniki trije ameriški mornariški letalski častniki in neka dama Adams. S seboj ima 50.000 pisem in dopisnic.

Rdeči križ proti vojni

v Haag, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Na predlog jugoslovanske delegacije je bila na 13. mednarodni konferenci Rdečega križa sprejeta resolucija proti vojni. Prihodnja seja bo leta 1930. v Bruslju.

Dunajska vremenska napoved. V severnih Alpah razjasnitev, topleje. — V južnih Alpah večidel oblačno, od časa do časa dež.

Novosadska vremenska napoved. Večidel oblačno. Verjetno malo dežja.

v skladu z ljudsko potrebo. Pozdravljamo ga iskreno in z zagotovilo, da lahko v svojih stremljenjih računa z disciplinirano in nesabično našo podporo. — Zbor KDK, ki se danes vrši v Celju, smatramo za razžalitev našega narodnega ponosa. Voditelji zapeljanega bratskega hrvatskega naroda nimajo nikake pravice govoriti Slovincem in nas učiti politike. Ugotavljamo, da se samostojna kmetijska stranka, slovenska samostojno-demokratska stranka in

Kri ob odkritju Combesovega spomenika

v Pariz, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj je v Ponsu odkril Herriot kot zastopnik velike Combesovega spomenika. Nato je prišlo do velikih izgrediv, tekem katerih je bil ustreljen eden izmed demonstrantov. Svečanost sama je potekla mirno. Herriot se je v svojem slavnostnem govoru omejil na literarno in filozofsko obrambo laične zakonodaje. Radikalni poslanec Daldier je porabil tudi to priliko, da je nanovo protestiral proti čl. 70 in 71 finančnega zakona. Ko so se slavnostni gostje odstranili, se je na tovrstnem avtomobilu pripeljalo k spomeniku 40 rojalistov, ki so imeli v cvetličnem šopku skrito kladivo, s katerim so razbili nos in brado Combesovega kipa. Nato se je razvil pretep, v katerem so nekemu policistu razbili zobe. Ker se je ta policist čutil ogroženega, je oddal en strel v zrak, potem pa dva v množico, tako da je bila ena oseba takoj mrtva, druga pa lahko ranjena. Nato je bil policist in 43 drugih oseb aretiranih. Desničarski listi pišejo ostro proti temu policistu, češ, da je streljal iz morilske strasti. Tudi levčarski listi priznavajo, da je policija nastopala pretrdo in prenagljeno.

Vlada je odredila strogo preiskavo radi krvavih dogodkov pri odkritju Combesovega spomenika. Aretirani policist Cazet bo prišel pred vojno sodišče. Med aretiranimi 43 rojalisti ni nihče bil v posesti orožja. Samo dva sta imela pri sebi kladivi, da sta razbila spomenik. Rana policista, ki je bil ranjen, nikakor ni težka.

„Hrvatov“ nekvalificiran napad

6 Zagreb, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Prosim Vas, gospod urednik, da priobčite v »Slovenec« sledečo izjavo: »V petek je »Slovenec« priobčil vest iz Zagreba od nekega italijanskega politika. Tukajšnji »Hrvat« je z njemu primernim komentarjem ponatisnil to vest in pravi, da je dal to vest g. Miglioli, bivši poslanec stranke Partito Popolare Italiano. Pri tej priliki si je dovolil »Hrvat« napasti g. Migliolia in mu očita, da je za ta posel angažiran od belgrajske vlade. Pustil pa je na strani, ali je dovoljeno tako pisati o človeku, ki notabene sploh ni stopil v zvezo z nobenim uradnim činiteljem in z nobenim članom vlade. Na strani puščamo pri tem vprašanju, koliko je »Hrvat« s to svojo pisavo koristil hrvatski stvari, in izjavljamo, da te vesti ni dal g. Miglioli, kar je mogel sklepati sam »Hrvat«, ker ni bil g. Miglioli nikoli član italijanskega kabineta. »Hrvat« bi vendar ne smel očitati uglednemu inozemcu stvari, ki nimajo nobenega temelja in si prihraniti sumničenje, ki je pri njem neka kronična bolezen. Sicer pa je te naše informacije do neke meje potrdil tudi intervju Migliolijev v današnjem belgrajski »Politiki«. Zagrebški dopisnik »Slovenca«.

J. S.:

Politični položaj v Poljski

V parlamentarnih volitvah dne 3. marca t. l. si je sicer vlada generala Pilsudskega priborila največje število mandatov in potisnila narodne demokrate, svoje najnevarnejše nasprotnike, iz prvega na četrto mesto, ni pa dobila večine. Med 444 poslanci jih je privedla vlada v poljski sejem samo 128, razen tega jo podpira pet poslancev narodnega delovnega bloka in dva poslanka kat. unije. Do večine še manjka torej sedanjim vladam vsaj 90 glasov. Ker se bliža doba, ko treba vlada predložiti sejmu proračun za l. 1929-30, postaja vprašanje vladne večine zelo pereče.

Ker so se nekatere stranke v volilni borbi z vso silo borile ravno proti Pilsudskemu, a bi sedaj pod gotovimi pogoji ali pa pod pritiskom bile voljne podpirati vlado, se je gen. Pilsudski že pred meseci umaknil kot min. predsednik in prepustil to mesto svojemu prijatelju prof. Bartlu. Preko njega in preko resora vojnega ministrstva drži itak Pilsudski vso oblast v svojih rokah. Na ta način je omogočil voditeljem radikalne kmetijske stranke »Wyzwolenie«, s 36 poslanci, da se morejo približati vladi, ne da bi se izneverili svojim volilnim geslom. Stranka »Wyzwolenie« pa more podpirati vlado samo tedaj, če si pridobi vlada na svojo stran poljsko socialno demokratsko stranko s 63 poslanci. V tem slučaju socialisti ne bi mogli odvzeti stranki »Wyzwolenie« pristašev. Ker bi imela vlada zadostno večino, bi imela stranka »Wyzwolenie« garancijo, da bi Pilsudski vladal parlamentarno in na parlamentarni način uničeval nasprotne stranke oziroma jih privajal v vladno večino. Taki vladi bi bila na Poljskem pač zagotovljeno dolgo življenje in medtem bi našlo »Wyzwolenie« dovolj sredstev, da se uspešno bori proti ostalim štirim kmetijskim strankam, ki bi hotele vzeti »Wyzwoleniu« volilce. Če bi se posrečilo Pilsudskemu sestaviti vladno večino, bi se ji pridružila najbrž tudi Kmetijska stranka s 25 poslanci, ki bi mogla biti v opoziciji zelo nevarna »Wyzwoleniu«, če bi vstopil v vlado.

Ze iz teh razlogov se trudi gen. Pilsudski z vso energijo svoje volje, da si pridobi socialiste. Pilsudski pa hoče tudi spremembo ustave in tudi kraljevske krone se ne bi branil, a za to pa je potrebna močna vladna večina, ki je brez socialnih demokratov nemoogoča.

Bivši socialnodemokratski časnikar in organizator gen. Pilsudski ima sicer dobrega prijatelja v voditelju soc. demokratske stranke Daščinskem, toda stranka ne odobrava metod gen. Pilsudskega. Pilsudski bi sicer s pomočjo Daščinskega mogel povzročiti med socialisti razkol, toda tega noče, nego si hoče pridobiti celo stranko. Tako so socialistični identitenti pod vodstvom ministra Moraczewskega začeli v oktobru izdajati proti oficijelnemu socialističnemu dnevniku »Robotnik« svoj list »Przedświt«, ki je nekaka pretnja socialistični stranki, da jo more doleteti usoda nekaj tako napuhnjene in za načrte gen. Pilsudskega nesprejemljive nar. demokratske stranke. In res ima gen. Pilsudski že delne uspehe. Dočim se pred tedni ni upal nikdo v socialističnem klubu postaviti javno za Pilsudskega, se sedaj ogreva pet socialističnih poslancev javno in očitno za sedanjo vlado.

Razumljiv je bil odpor nar. demokratov in drugih strank, ki jih je Pilsudski decimiral; razumljiv je tudi odpor socialistov. Toda gen. Pilsudski ima mnogo energije in sposobnosti in zato si upa začeti boj proti nerazumevanju državnih potreb, ki se javlja v vseh dobah poljske zgodovine. Prihodnji dnevi bodo pokazali, v kolikor se mu bo njegov načrt posrečil.

Naši novi državljani

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Državljanstvo so dobili: Konstantin Dematos, privatni nameščenec iz Planine pri Rakeku; Josip Blažič, viničar iz Brengove pri Mariboru; Ivanka Mahnič, otroška vrtnarica iz Zagorja ob Savi; Edvard Herzmannsky, zasebni nameščenec iz Zagreba; Viktor Kodre uradni sluga v bolnici v Mariboru; Miloslav Podgornik, učitelj v Spodnji Voločini; Anton Gorup, suplent iz Celja; Maks Zgur, absolvent medicine iz Maribora; Jakob Golob, rudarski nadpaznik iz Mežice; Frane Perič, posestnik iz Krčevine; Zurač, zasebnica iz Maribora; Ana Schram iz Maribora; Frane Jerič, kovač iz Pobrežja.

Potovanja ministrov

r Belgrad, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Vojni minister general g. Hadžić se je vrnil sinoči iz Splita. Gradbeni minister g. Angelinović je odpotoval v Kotor na proslavo mornarice. Z njim je odpotoval šef kabineta, Manojlović.

Drugi dan slovenskega nogometnega turnirja

v Praga, 29. okt. (Tel. »Slov.«) Drugi dan slovenskega nogometnega turnirja je zmagalo češkoslovaško amatersko moštvo proti Poljakom z 1 : 0. Nato so češki profesionalci premagali Jugoslovane s 7 : 1 (1 : 1). Jugoslovani so se v začetku držali odlično, posebno pa je vršil čudeže njihov vratar Sifliš. Srečnejša tehnika čeških profesionalcev pa jim je v dveh minutah priborila tri gole, dočim so dosegli nadaljnje gole v 21. in 22. minuti drugega polčasa, končno pa v 30., 40. in 45. minuti končni rezultat.

Praznik osvoboditve slov. naroda

**Mogočna proslava 10letnice osvoboditve - Slovesna otvoritev ljubljanske radio-postaje
Zborovanja naših prosvetnih ustanov**

Slovenska prestolnica je včeraj na mogočen način proslavila desetletnico 29. oktobra, dneva naše svobode. Razveseljiva in zanosna je bila ta proslava, ker je jasno dokazala, da živi v slovenskem narodu z nezmanjšano silo dni veliki duh in ona velika volja po svobodi, ki je ustvarila pred desetimi leti naš zgodovinski 29. oktober. Še zlasti razveseljiva pa je bila ta proslava, ker je pokazala, da je slovenski narod v zadnjih desetih letih krepko napredoval, se opustil nezdružljivega negativizma in krepko prijel za delo.

Nedeljske in včerajšnje proslave so bile zato v največje zadoščenje vsem onim, ki so pred desetimi leti ustvarili 29. oktober, ker so dokazale, da niso bile žrtve 29. oktobra zaman, temveč so dale zaželjen uspeh.

Ni pa bila proslava našega največjega dne samo razveseljiva, temveč tudi nujno potrebna. Ni bogata zgodovina našega naroda na hrupnih in šumnih zunanjih dogodkih, a 29. oktober dokazuje, da tudi nismo brez teh. In dobro je da to čimvečkrat naglasimo, ker je dostikrat slovenska skromnost še prevelika.

Zlasti pa je treba povedati, da nam ni padla svoboda kar sama od sebe v naročje, temveč da smo za njo tudi delali in si jo deloma tudi sami priborili. Zato pa imamo tudi vso pravico, da zahtevamo, kar nam gre.

Nedeljske in včerajšnje proslave so to tudi krepko podčrtale in s tem tudi desetletnico 29. oktobra povzdignile v pomemben dan, v dan našega poglobljenega dela za utrditev naše svobode.

Kakor v jesenskih dneh takrat... tako je bilo včeraj v Ljubljani in nehoti smo spomnili na ono dobo pred desetimi leti, ko so se v takih pustih deževnih dneh pasli po naših poljih in travnikih razbegli vojaški konji, ko se je po blatnih cestah in potih pomikala in iskala potov domov raztepena in izmučena vojska. V takih tesnobnih jesenskih dneh je bilo, ko so po naših kmetijah opravljale poljska dela same matere in sestre in otroci. Po polju je padal dež, je pihal veter in konec oktobra je razpihal tudi fronto onstran Soče. Takrat so se vračali možje in fantje na slo-

vensko zemljo, prihajali so po štirih letih zopet pomagat svojim domačim, materam in sestram, ki so tačas same delale na poljih.

Ob takih mislih se je v nedeljsko jutro predramila Ljubljana. Čez noč je deževalo in vse do ranih jutranjih ur je nad mestom nalahko rosilo in potem v presledkih deževalo ves dan.

Toda niso se strašili takega neugodnega vremena vsi oni mnogi, ki so iz najrazličnejših krajev dežele prihiteli k majki prestolici slovenski, da ž njo vred zažive znova one vesele dni pred desetletjem. Da se znova navdušijo ob besedah tistih svojih sinov, ki so se ob tedanjem zgodovinskem trenutku zavedli položaja in v polni meri storili svojo dolžnost napram svojemu narodu.

Prišli so. Z vseh strani so prihajale skupine in kljub kislemu vremenu so bile ljubljanske ulice slavnostno razpoložene, bile so za nedeljsko dopoldne neobičajno živahne.

Sprevod

Med tem pa so se na unionskem vrtu pričeli zbirati Orli v krogih, prihajale so posamezne zastave in zastopniki društev. Orlice v krogih so se zbirale v Akademskem domu. Zunaj po ulicah pa se je zbralo mnogoštevilno občinstvo, pričakujoč spreveda.

Nekoliko pred deveto uro se je nato razvil izpred Uniona pester in zelo posrečeno urejen sprevod.

Na čelu spreveda je mlad fant v krasni narodni noši nosil razvito državno zastavo. Sledili sta dve veliki slovenski trobojnici z napisima »Koroška«^c in »Primorska«^c ki sta jih nosila Orla v krogih. Obe zastavi sta bili oviti v črni flor. Trije civilisti so nato nosili zastave mesta Gorice, Trsta in Reke, isto ovite s florom. Nato so koračili trije Orli v krogih s slovensko, hrvatsko in srbsko zastavo.

Jesenška godba je udarila slavnostno koračnico in cel sprevod se je med gostim špalirjem pomikal po Miklošičevi cesti čez Frančiškanski most in mimo rotovža v stolnico.

Za opisano skupino državnih in narodnih zastav je sledilo v sprevodu zastopstvo JOZ in

SOZ z zastavo Jugoslovanske orlovske zveze in s tremi belimi, predstavljajoč eno skupno zastavo Slovenske orlovske zveze. 4 odsekovne zastave novega tipa, ki se zadnji čas vse bolj uveljavlja v orlovski organizaciji, je zelo poživilo to skupino, ki ji je sledilo še nekaj drugih orlovskih zastav, nato pa dve močni četi Orlov v kroju. Tudi Orlice so bile v častnem številu zastopane ni se je občinstvu zlasti dojmil njih novi kroj s tipično, pristno narodno in slovensko pečo.

Sprevod so zaključile zastave prosvetnih društev z ono Prosvetne zveze na čelu. Za to zastavo je korakal del odbora Prosvetne zveze in mnogi drugi zastopniki društev in nazadnje ostali čelni društvi in organizacij ter pevski zbori.

Sv. maša

Po prihodu v stolno cerkev je imel g. kanonik Opeka lep cerkven govor o Kristusu Kralju. Kristus kraljuje v dušah, on je Kralj naših sre! Naj zavlada Kristus povsod, po vsem

Manifestacijsko zborovanje v „Unionu“

Toplo pozdravljen je zborovanje otvoril predsednik ljubljanskega oblastnega odbora, dr. M. Natlačen, ki je pozdravil vse zborovalce, jim predstavil vse tri govornike in takoj nato dal besedo prvemu, dr. Janku Brejcu, ki je, večkrat od občinstva s frenetičnim ploskanjem in odobravanjem prekinjen, izvajal:

Govor dr. Breica

Jubileje praznujemo v spomin na pomembne dogodke zasebnega ali javnega življenja preteklih dni. Ob jubilejih praznujemo tedaj zgodovino. Naravno je torej, da si ob današnji proslavi prve desetletnice našega osvobodjenja pokličemo v spomin, kako je pravzaprav bilo s tem osvobođenjem. Naj torej govori zgodovina kot nepodkupljiva priča in naj nam zopet predoči pravo, resnično sliko dogodkov, ki so se vršili na naših tleh pred prevratom in ob prevratu samem. Zdi

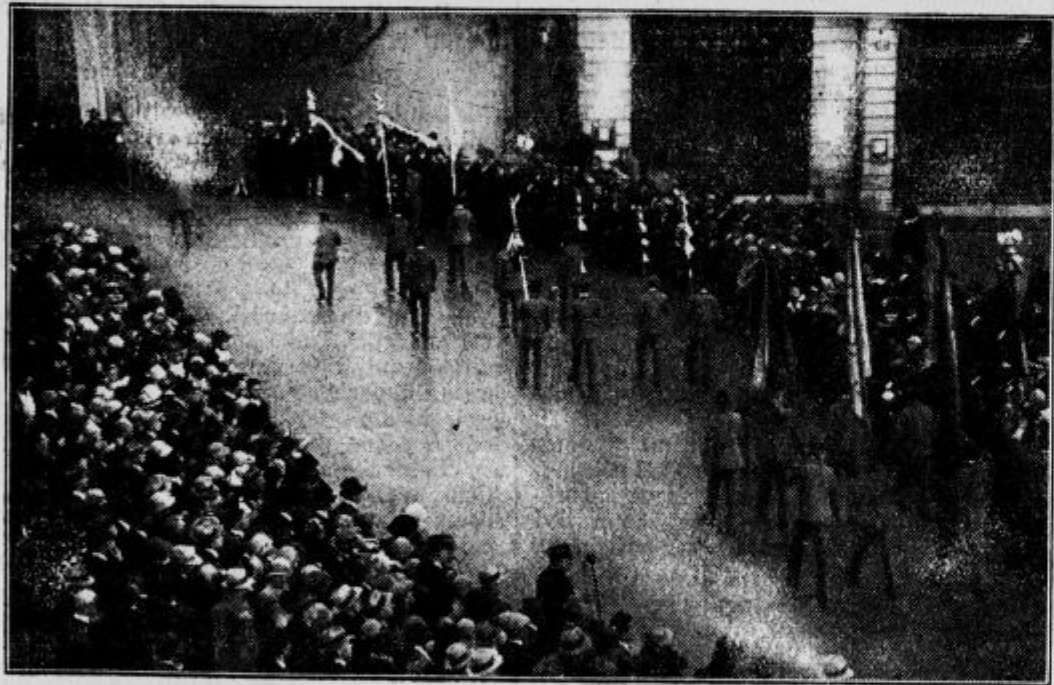
svetu, v vseh državah, v vseh deželah, v vseh občinah in vaseh. Danes, ko obhajamo deseto obletnico postanka te nove naše države, molimo zanjo, molimo zlasti, da zavlada v njej Kristus!

Nato je služil g. vladika knezoškof J. g. lič slovesno pontifikalno sv. mašo.

Po sv. maši so se udeleženci slovesnosti vračali v sprevodu skozi mesto v veliko unionsko dvorano, kjer se je imelo vršiti napovedano manifestacijsko zborovanje. Tudi zdaj so bile vse ulice, skozi katere se je sprevod pomikal, obrobene z občinstvom, ki je zlasti na Marijinem trgu že zdavnaj prej pričakovalo spreveda in mu tvorilo špalir. Kakor ogromen val se je za sprevedom nato pomikala množica z ulic in napolnila zborovalni prostor. Unionska dvorana, okoli in okoli po stenah in ob balkonu okrašena z lavorjevimi venči in trobojnicami, je sprejela in zbrala ta dan v sebi mnoge in mnoge prijatelje naše narodne in državne misli, številne borce in voditelje iz onih bridkih dni vred desetimi leti...

smo se tudi sami osvobodili.

(Ploskanje.) Nič nam ni treba svoje luči pod mernik postavljati. Če je tudi res, da je naša osvoboditev posledica zmage antantnega orožja — pri čemur s posebno hvaležnostjo radi priznavamo nadčloveške žrtve kraljevine Srbije (ploskanje) — je vendar tudi res in nič ne pretiravam, ako pravim, da bi kljub temu danes ječali deloma pod fašističnim režimom našega zapadnega sosedla, deloma pa bi nosili še stari predvojni jarem, če bi nas bil

Orlovski prapori v nedeljskem sprevodu na Marijinem trgu.

Orli in Orlice v nedeljskem sprevodu na Marijinem trgu.

Nekaj iz spominov

Naprosen, naj ob priliki zgodovinske obletnice našega narodnega vstopa v lastno državnost napišem nekaj misli, sem se odločil podati par slik iz spominov na tisto veliko dobo.

Bilo nas je na Dunaju nekaj slovenskih vojakov. Nekateri smo se redno shajali in se posvetovali, kako se ima urediti naša nova država, ki smo jo z nestrpnim pričakovanjem čakali ter vanjo brezpogojno verovali. Tehniki so razlagali svoje načrte, kako dvigniti industrijo v Jugoslaviji, gospodarji so urejali njeno gospodarstvo, vzgojitelji in pisatelji so urejevali šolstvo, politiki njeno notranjo ureditev in odnose s sosedi. Vse je preveval blaženi duh, žrtvovati za celoto in odgovoriti se sebi. Majniška deklaracija in delovanje Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu je z magično silo dvignilo srca kviško k enemu samemu cilju: svobodi. Nič ni kalilo tega harmoničnega poleta vseh, le eno je bilo, česar nismo razumeli: Zakaj Hrvatje molče in ne stopijo javno na našo stran? Tedaj je srbsko-hrvatska koalicija v Zagrebu molčala in čakala. In dobro je bilo, da tedaj tega molka nismo razumeli. Razočaranje bi bilo prišlo prezgodaj.

Po težkih mesecih čakanja in trpljenja se je začel bližati konec. Nismo dosti vedeli, več smo slutili. Prišlo je tisto znamenito povelje zadnjega avstrijskega cesarja Karla, ki je pomenilo konec avstro-ogrške armade. Zvečer smo si našli na čepice slovenske trobojnice

in avstrijski emblemi so izginili. Čutili smo se že državljane svoje lastne svobodne države. Gnalo nas je domov. Toda kako? Tega nihče ni vedel. Magari peš in skupaj — se je glasilo. Počakajmo, da vidimo — so rekli drugi. Bila je nedelja. »Reichspost«^c je prinesla obširen in velik brzojav iz Ljubljane, v katerem smo brali, da se je v Ljubljani ustanovila slovenska narodna vlada, ki ima te in te ministre in toliko in toliko stotisoč vojakov in take in take ustanove in organizacije. Tedaj smo prvič v življenju občutili v sebi veliko in lepo zavest, da smo državljani lastne, svobodne, a tudi močne države. To so bili občutki, na katerih se rad pomudim še danes, ker me uče, zakaj Angleži, Francozi, Nemci tako čuvajo svojo lastno državnost.

Pospravili smo svoje stvari in šli. Kar na brzovlak in kar brez kart! Izvedeli smo, da so Angleži v Ljubljani. Naši zavezniki! Še včeraj smo bili po sili razmer člani armade, ki je bila z Angleži v boju, danes pa jim kot zavezniki hitimo brez strahu nasproti. Na tramvaju sprašujemo: »Ali vozi brzovlak do Ljubljane?«^c — »Ej, kdo to ve?«^c odgovorja resignirano sprevodnik. »Kje so Angleži?«^c — »Menda bodo sedaj že v Gradcu. Jutri jih pričakujemo na Dunaj.«^c Pred kolodvorom ne preveč ljudi. Le nekaj vojakov in častnikov hiti k vlakom. »Kje so Angleži?«^c — »So že v Dunajskem Novem mestu.«^c Na peronu! Portirja ni, kontrole ni. Zakadimo se v brzovlak, ki čaka na odhod. Sami vojniki brez kart in vojaških listin. Ogromna dvorana dunajskega južnega kolodvora odmeva od slovanskih himen. Pojo vsi — častniki in moštvo — vsi samo eno. Dunajsko Novo mesto! Kupi vlakov, na njih in v njih kupi bosanskih in drugih vojakov, ki se vračajo domov, a Angležev ni.

Zakaj jih ni? So gotovo v Mürzzuschlagu! Tam jih pozdravimo. — Mürzzuschlag! Vlak ustavi. Češki »nazdar«^c nam zadoni na uho. Ob vlakom stoji železničar, maha s čepico in nas po češko pozdravlja. »Kje so Angleži?«^c — »Vse je dobro in v redu. Angleži so v Gradcu. Nazdar!«^c Vlak pelje proti Gradcu. Vse visi na oknih in se pripravlja, da čim glasneje in burnejše pozdravi Angleže. Gradec. Vlak obstoji na peronu. Peron poln vojaških uniform v bojni opremi. Strojne puške nastavljene na naš vlak. Nihče ne sme izstopiti. To niso Angleži, to so »kanarčki«. Kaj to pomeni? Vlak drdra proti Mariboru. No ja. Morda Angležev sploh ni tu. Ampak naše bomo gotovo pozdravili v Mariboru.

V vlak smo dobili graško »Tagespost«. Še danes vidim pred seboj njen uvodni članek o novi Jugoslaviji. Ugotavlja, da je na jugu nemške Avstrije in nemškega naroda nastala nova država, ki bo združevala vse Jugoslovane. Opozarja Nemce na tega novega sosedla, priznava življenjsko opravičenost nove slovenske države ter toplo dokazuje, kako veliko bodočnost ima pred seboj ta nova jugoslovanska državna tvorba, s katero morajo poslej Nemci iskati gospodarskih in političnih zvez. Nemci novega sosedla ne smejo odbijati, ampak ga pridobivati. Tu smo imeli pred seboj iz nemških vrst potrjeno, da je naša nova država tudi za Nemca takoj ob njenem pričetku upoštevanju vredna. Ko bi se bili mi Slovenci, Hrvati in Srbi vseh teh 10 let vedno zavedali vsaj tega, kar je pred 10 leti nam priznaval Nemec!

Naš brzovlak pa nas je vozil proti Mariboru in z nami naše lepe misli in načrte, v katere smo se bili poglobili zopet, ko smo prebrali članek o Jugoslaviji v nemškem listu.

Toda Maribor je bil pust in prazen. In tako dalje je bilo do Zidanega mosta, kjer je šele vstopila jugoslovanska vojaška straža in pobrala orožje. Po hrvatsko se je glasilo povelje: »U ime Narodnog vijeća u Zagrebu«. Kako to? Saj imamo svojo vladu v Ljubljani. Zidani most pa je na slovenskih tleh. Naposled Ljubljana! Tu nas resnično pozdravijo na kolodvoru vojniki v tujih, a znanih uniformah. Laški vojni ujetniki so stražili naš kolodvor. — To je bilo nas vseh prvo veliko in resnično razočaranje. Zadnje, žal, ni bilo.

Tedaj se je izkazalo, da je v slovenskem narodu bilo veliko pristnega, resničnega narodnega navdušenja in idealizma, da pa je bilo tedaj po ljubljanskih ulicah v narodnih krogih tudi polno temnih avanturistov in še slabših konjunkturistov, ki so se temeljito navduševali za lastno obogatitev. Da so taki tipi obvladali ljubljansko ulico je bilo mogoče le radi tega, ker idealizem slovenske mase ni bil discipliniran. Pa realnosti je manjkalo. »Saj bo vse antanta naredila. Mi smo sedaj zavezniki antante, oni bodo delali za nas.«^c Ta nereelni optimizem je ubijal nekaj časa vsak poskus kake strunnejše organizacije in discipline. Izkazalo se je, da smo sicer idealni, toda navivni in neizkušeni. Mlad narod, ki stopa samostojno v svet, pa hoditi še prav ne zna. Rekel bi, da ni to izključno naša krivda. Bili smo tisoč let vladani, a vladali nismo nikdar in zato tudi sedaj kot celota v tem prvem in najtežjem trenutku nismo znali še vladati. Najboljši možje na čelu brez disciplinirane volje celega naroda nič ne zmorejo. Je pač to tragika malega naroda, ki je celo tisočletje vladan od drugih hlepel po svobodi.

Za zedinjeno Slovenijo

Zgodovinska manifestacija slovenske samouprave - Najbližji program slovenskega naroda
Dr. Natlačen in dr. Leskovar slovenskemu narodu

Včeraj dopoldne ob 10 je imel v stolnici slovesno pontifikalno mašo knezoškof gospod dr. Jeglič. Službe božje so se udeležili ljubljanski oblastni poslanci, zastopniki mariborske oblasti, zastopniki civilnih in vojaških oblasti in korporacij, konzularni zbor, večje število častnikov, častna dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva in druge odlične ljubljanske dame.

Po službi božji so se zbrali v magistratni zborovalni dvorani, kjer se je vršila slavnostna seja oblastne skupščine. Zborovalna dvorana je bila slavnostno okrašena z zelenjem in razsvetljena. Galerije so bile polne občinstva.

Seji je predsedoval predsednik ljubljanske oblasti skupščine g. dr. Marko Natlačen. Na njegovi desnici je bil veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Vodopivec, na levi g. dr. Leskovar, predsednik mariborske oblasti skupščine.

Seji so prisostvovali knezoškof g. dr. Jeglič, zastopnika vojaških oblasti generala g. Nedić in g. Popović in večje število častnikov. Mariborsko oblastno skupščino so zastopali oblastni odborniki g. Marko Kranjc, g. Kugovnik, g. dr. Veble in g. Zupančič. Univerzo so zastopali prorektor g. dr. Nahtigal, dekan filozofske fakultete g. dr. Stojčičević, dekan juridične fakultete g. dr. Kušej, dekan tehnične fakultete g. ing. Gostiša, dekan teološke fakultete g. dr. Ujčič, ravnatelj ljubljanskega železniškega ravnateljstva g. ing. Knežević. Dalje so bili navzoči zastopnik mestne občine g. dr. Zarnik, zastopnik gradbenega ravnateljstva g. ing. Krajec, predsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Rogina, višji državnik g. dr. Grassei, poštni ravnatelj g. dr. Gregorič, zastopnik finančnega delegata g. Bonač, inspektor poštnega ravnateljstva g. dr. Vagaja, ravnatelj mapnega arhiva zbornice g. dr. Rus, predsednik notarske zbornice g. notar Hudovernik, podpredsednik odvetniške zbornice g. dr. Žirovnik in skupina poljskih publicistov in politikov, ki ravno sedaj bivajo v Ljubljani.

Svečanostno sejo je ob en četrtna dvanaest otvoril predsednik ljubljanske oblasti skupščine. Navzoči so bili vsi člani skupščine razen poslancev SDS in SKS. Predsednik g. Natlačen je v svojem govoru izjavil:

Gospodje poslanci! Otvarjam 12. sejo ljubljanske oblasti skupščine v drugem njenem rednem zasedanju, ki je obenem svečanostna seja, na kateri hočemo proslaviti desetletnico našega narodnega osvobodjenja.

Izreči mi je iskreno zahvalo vsem odličnim gospodom zastopnikom vojaških, cerkvenih in političnih oblasti, stanovskih organizacij, našega vseučilišča itd., da so se odzvali našemu povabilu, da skupaj z nami kot zastopniki naroda proslavijo ta dan.

Iskreno moram pozdraviti s tega mesta zlasti zastopnike naše sestrške mariborske oblasti skupščine (živahno odobravanje in ploskanje), ki prvičkrat s svojo navzočnostjo pri naši skupni seji manifestirajo idejo za zedinjeno Slovenijo. (Ponovno burno odobravanje in ploskanje.)

Ugotavljam, da je seja sklepčna. Tajniške posle bosta vršila danes gg. poslanca Lebinger in Oblak.

Govor preds. dr. Natlačen

Spoštovana gospoda, gospodje poslanci! Danes obhajamo deseto obletnico onega dne, ki je prinesel našemu narodu osvobodjenje, ki je uresničil naš tisočletni sen, ko smo postali Slovenci po tisočdvesto letni sužnosti svobodni. Današnji praznik je zato

praznik naše narodne svobode,

praznik našega narodnega vstajenja.

Tisočdvesto let so naši ljudje živeli in umirali kot tlačani tujcev, ponižani in zaničevani. Od kralja Sama preko svojih starih županov in velmož, preko panonskih knezov, ki so Slovence poklicali južna brata Cirila in Metoda, preko svobodno ustoličenih koroških vojvod, preko celjskih grofov, ki so bili zasanjali misel jugoslovanske države, preko vseh časov je naš

narod mislil na svobodo; morda samo polzavestno, vendar le je živel v naših ljudeh vera v svobodo in čeprav v trpljenju, solzah in bolestih (Tako je!)

Usoda nam je naklonila

izredno važno ozemlje

postavila nas je kakor mogočno ozidje med veliki nemški narod in Jadransko morje, določila nam je ozemlje, na katero teže trije narodi: Nemci, Madžari in Italijani. V boju zoper vse tri sode je preživel naš narod težke dni, vendar je zlasti na jugozapadu branil z občudovanja vredno vztrajnostjo in dosti uspešno vsako ped svoje zemlje do skrajnih mej svoje moči. Bolj kakor na jugozapadu so bile ogrožene naše narodne meje na severu, odkoder je številčno in gospodarsko neprimerno močnejši naš sosed s pomočjo vsega uradnega aparata, šol in pomenčevalnih organizacij zabijal v naše narodno telo klin za klinom, hoteč prodreti do Jadrana in si tako odpreti na široko pot v daljni svet.

Bili so časi, ko so se s strahom v srečevpraševali najboljši in najidealnejši naši možje, bo li naš narod mogel trajno vzdržati strahovit pritisk neprijatelja, ki se je zavedal, da je naš mali narod na potu njegovemu svetovnemu imperiju.

Dogodki v prvih letih svetovne vojne, ko je že sama slovenska beseda ali slovenska pesem pomenila veleizdajo, ko je bilo že skoro sklenjeno, da mora slovenska beseda tudi iz zadnjega državnega in samoupravnega urada ter dati povsod mesto nemškemu državnemu jeziku, je izgledalo, da je slovenski narod končnoveljavno zapisan smrti. Toda čim huje je bilo preganjanje in trpljenje slovenskega naroda, bolj se je jačila v narodu misel na narodno svobodo; čeravno spočetka le na tihem in skrivoma, je končno narasla v vele-silo, ki je v boju za majniško deklaracijo odjeknila med celim slovenskim narodom tako glasno, da ni bilo več sile, ki bi jo mogla za-dušiti. (Klic: »Tako je!«)

Mnogo se govori in piše te dni

o deklaracijskem gibanju

o osvoboditvi in o prvih časih naše narodne svobode. Ne bi hotel, da s tega mesta vse to ponavljam, dasi je prav in koristno že radi nas samih, da se ozremo od časa do časa nazaj v življenje in trpljenje našega tedaj še podložnega naroda, da vidimo sadove, ki nam jih je prinesla narodna svoboda in da jih moremo tudi prav oceniti. Prav in koristno je, da to storimo tudi radi naše mladine, ki ni okusila bridkosti narodne odvisnosti, niti radosti, ki je ob osvoboditvi napolnjevala ves naš tedaj složni narod. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Najboljši slovenski sodnik, ki ni hotel zatajiti svojega materinega jezika, je le izjemoma sprispel v svoji karieri do nadsvetniškega mesta — vsa višja mesta so bila rezervirana za pripadnike vladajočih.

V politični službi za sinove slovenske matere skoroda sploh ni bilo mesta; bila je to izključna domena pripadnikov vladajoče narodnosti, predvsem nemškega plemstva.

Zalostna je bila slika našega šolstva. Res, da smo s svojo čudovito vztrajnostjo od časa do časa na šolskem polju napredovali s tem, da smo si tekoma let vendarle priborili tudi v šolstvu nekaj narodnih pravic; vendar so bile te le drobtinice, ki nam jih je delil naš močnejši sosed kot posebno milost, dasiravno so nam šle po božji in državni postavi.

Še ob prevratu je bila edina ljubljanska realna popolnoma nemška, na ljubljanskih gimnazijah se je moral slovenski dijak že v tretji šoli učiti grškega jezika izključno v nemščini, dočim je slišal na višji gimnaziji slovensko besedo samo še pri pouku slovenščine, ki sta ji bili tedensko odmerjeni po dve uri.

Edina popolna slovenska gimnazija je bila do vojne prevrata v knezoškofjskem zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. (Dolgotrajno burno odobravanje in ploskanje.) Ustanovil in vzdrževal pa jo je izključno ob svojih sredstvih in prostovoljnih doneskih naroda

Prihod kardinala dr. Hlonda.

Svečana otvoritev ljubljanskega postaja je dobila poseben sijaj, da se je udeležil tudi visoki cerkveni knez, ki biva te dni med nami, namreč primas Poljske, kardinal dr. Avgust Hlond. Kardinal dr. Hlond se je mogel šele nekako ob pol petih popoldne odtrgati od svojih važnih opravil, radi katerih je obiskal Ljubljano in je prišel k svečanosti v union-ski dvorani. Mnogi, zbrana tu, mu je privedila veličastne ovacije, za katere se je kardinal ginjen zahvaljeval. V imenu Prosvetne zveze pa ga je prisrčno pozdravil predsednik dr. Mohorič.

ljubljski knezoškof dr. Jeglič. (Ponovno frenetično odobravanje in ploskanje), ki je moral isto tako ob svojih sredstvih poskrbeti tudi za vse učne knjige v slovenskem jeziku. (Viharno odobravanje in ploskanje.)

Ponemčevanje v državnih uradih je segalo tako daleč, da uradništvo v uradnih zadevah med seboj pod disciplinsko kaznijo ni smelo občevati v slovenskem jeziku. Ko je najstarejši sodnik pri okrajnem sodišču v Ljubljani čestiti svojemu službenemu predstojniku, ki je bil tudi sin slovenske matere, v slovenskem jeziku, je bil radi tega strogo zavržen in pozvan k redu. (Klici: »Zalostno!«)

Zato ni čuda, da je narod tako globoko čoumel veliki pomen osvobodjenja in s tako radostjo in enodušnostjo pozdravil dan, ki mu je prinesel svobodo in ravnopravnost. Veliki naši pevci so oznanjali ta dan odrešenja, svobode in moči in ljubezni. In res: mržnja in sovraštvo, ki je prej ločilo narod v več taborov, je tedaj izginilo in narod se je pokazal vrednega svojih buditeljev.

Spomin na one lepe dni, ko se je narod v najlepši slogi veselil tako dolgo in tako težko pričakovane svobode, budi v nas

hvaležnost

do vseh onih naših prednikov, ki so nam skozi dobo več kot tisočletne sužnosti in odvisnosti ohranili našo lepo domovino in jezik materinski, Vodnika, prvega našega pesnika, ki je zapel evselo pesem o Iliriji in novem zarodu, Prešana, prvaka pevcev, ki je vedno proročeval, da vremena bodo Kranjcem se zjasnila, nepozabnega Evangelista Kreka (viharni klici: »Živijo« in ploskanje), ki je prvi imel pogum, v dobi najhujše diktature zahtevati javno politično zedinjenje vseh Slovencev, Srbov in Hrvatov, neposrednega voditelja našega naroda v zlato zarjo, dr. Korošca (burni vzkliki: »Živijo« in ploskanje), ki je tvegajoč svoje življenje, neustrašeno z gorko besedo bodril narod in ga, hodeč od kraja do kraja po vsej slovenski domovini, vnel za idejo majniške deklaracije, dr. Jegliča, vladike ljubljanskega, ki je v dneh boja za majniško deklaracijo tako srečno združil razprte brate v borbi za neodvisno Jugoslavijo. (Dolgotrajno burno odobravanje in ploskanje.)

Toda radost, ki nas navdaja, ko praznujemo desetletnico narodnega osvobodjenja, ni popolna. Pogled proti jugozapadu in severu nam moti naše veselje.

Pred desetimi leti je praznovan praznik svojega osvobodjenja in vstajenja ves slovenski narod od sinje Adrije gori do Gospe Svete, toda ni ostal ves ta narod trajno deležen svobode. Velik del, ena tretjina njegova je morala kmalu doživeti bridko razočaranje, ki sta mu ga prinesla

koroški plebiscit in Rapallo

Odtrgali so pol milijona naših bratov od živega narodnega telesa, katerega sestavni del so po svoji krvi in svojem jeziku.

Morda se mi bo zamerilo, da govorim s tega mesta o teh stvareh in da se vmešavam s tega mesta v stvari, ki se tičejo druge države, toda vedite: za del našega naroda, za življenjski obstanek dobre tretjine našega naroda gre in tu ne moremo biti brezbržni. (Dolgotrajno gromovito odobravanje in ploskanje.) Brezčastni heloti bi bili, če bi molčali in mirno gledali, kako se s hladnim prezirom temeljnih načel civilizacije, kulture, človečanstva in krščanske pravičnosti brutalno in nasilno zatira naš narod. (Ponovno burno pritrdjevanje in ploskanje.)

Dejstvo je, da se je položaj Slovencev zlasti v Primorju izza časa našega narodnega osvobodjenja v vsakem pogledu nelzmerno poslabšal in da se iz dne v dan še stalno posu-truje. Zdi se, kakor da se je predvojno trpljenje vsega našega naroda s stotero in tisočero mero preneslo na naše brate, ki jim je zarja svobode tako hitro ugasnila.

Uničeno je

»tam preko«

že skoraj vse, kar je bilo slovenskega!

Naše nekdanje tako cvetoče šolstvo je popolnoma zatrt. Stotisoč slovenskih otrok danes v šoli ne čuje več slovenske besede, kjer se vrši ves pouk od prvega razreda dalje v italijanskem jeziku.

Vsako prosvetno delo je oblastno prepo-vedano. Vsa slovenska društva — nad 300 jih je bilo — so razpuščena. Naši slovenski fantje, naša slovenska dekleta se ne smejo udeleževati na prosvetnem polju, kakor je to postalo v naš najvišji ponos že slovensko izročilo. Še več! Še celo shajanje je onemogočeno. Le še v spominu je prostora za telovadne nastope, koncerte, gledališke predstave. Ni dolgo tega, kar so bili fantje in dekleta pred sodiščem obsojeni na zapor od 6—12 mesecev, ker so peli na cesti slovenske pesmi. (Medklici: »Skandall!«)

Zadružni zvezi v Trstu in Gorici so si proti vsakemu pravu prisvojili naši nasprotniki. Po teh dveh gospodarskih ustanovah naj bi prišli do naših posojilnic in drugih zadrug, da bi tem lažje zaslužili naše ljudi. In vendar so vse te

ustanove naše, duševna in materijalna last našega naroda, ker jih je ustvaril duh našega Kreka in njegovih soborcev. (Burno in dolgotrajno odobravanje in ploskanje.)

Avtonomijo naših še celo pod Avstrijo svobodnih občin so že davno ubili in pokopali. Našega slovenskega duhovnika so pogнали iz šole; zadnjo slovensko besedo je slišal slovenski otrok iz njegovih ust, a tudi verski pouk v slovenskem jeziku je politično nevaren.

In vendar je prišel tujec z belo zastavo miroljubnosti v slovensko solnčno Primorje, kamor je prejel kljub svoji številčni premoči zaman skušal prodreti s svojo vojaško silo.

Ne pride mi na misel, da bi omaloval val visoko in staro kulturo italijanskega naroda. Občudujemo nesmrtna dela njegovih velikih genijev, na katere zre ves svet s spoštovanjem in občudovanjem. Toda način, kako se ravna tamkaj s slovensko narodno manjšino, nima in ne more imeti s kulturo italijanskega naroda nič skupnega, saj se našemu človeku odrekajo najprimitivnejše narodne pravice, saj se tep-tajo temeljna načela človečanstva in krščanske pravičnosti v imenu 2000 letne kulture.

Naš narod je miroljuben in še nikdar ni drugemu narodu skrivil lasu. Želi si miru in prijateljstva z vsemi sosedmi, zavedajoč se strašnega gorja, ki ga prinaša vsaka vojna. To pa ga vendar ne more odvrniti od tega, da ne bi v imenu civilizacije, v imenu človečanstva in končno v imenu krščanske pravičnosti pred vsem svetom protestiral zoper nezaslišane krivice, ki jih mora trpeti del našega naroda, zoper nasilje, ki ponižuje vsako kulturo in ki kriči do neba. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Naj nihče ne smatra teh naših besed kot grožnjo; je le klic trpečega, ki svojega trpljenja ne more več tiho prenašati.

Končno še ena, dve besedi v pogledu na državo in naše samoupravo! Naše osvobodjenje je dobilo svojo sankcijo in garancijo šele z zedinjenjem z bratskima narodoma Srbov in Hrvatov v eno skupno državo. Uverjeni, da je pridobljena naša svoboda mogoča

samo v tej državni skupnosti

odklanjamo z vso odločnostjo vsako misel kakršnekoli amputacije (medklici: »Bravo!« — ploskanje), odklanjamo prav tako odločno tudi vsak defetizem (medklici: »Bravo!« — ploskanje). Naša država je še mlada in zato ni čuda, ako so se v teh letih pokazale tu in tam še otroške slabosti; toda teh slabosti nečemo spravljati med široki svet; prav je, da jih poznamo, da jih moremo tudi uspešno pobijati, toda nihče naj se ne zadovolji s tem, da slabosti in napake samo odkriva, ne da bi vsaj z enako vneto delal na to, da se tudi odstranijo. (Tako je! — Popolnoma resnično! — Ploskanje.) Sovražnik našega naroda in nevreden velikih buditeljev našega naroda je tisti, ki hoče državo, ki edina nam more osigurati pridobljeno svobodo in njene sadove, rušiti, mesto da bi na njej gradil. (Tako je! — Burno ploskanje.) Salus rei publicae suprema lex! Za ugled, za napredek in rast države, ki je skupna in najdragocenejša last nas vseh naj bo usmerjeno naše delo!

Uverjeni smo, da bo temu cilju v izdatni meri služila institucija naših oblastnih samouprav. Pritegniti je treba v čim širši meri narod sam k upravljanju državnih poslov. S tem bo dana najboljša garancija, da se bodo državni posli upravljali po intencijah naroda in v njegovo korist. Naša

slovenska oblastna samouprava

je v tem kratkem času, odkar se je oživitvorila, pokazala uspehe, ki se jih mora veseliti vsak objektivni Slovenec in vsak dober državljani. Ti uspehi so tem bolj zadovoljivi in nudijo tem lepši pogled v bodočnost, ako upoštevamo velike težave, ki so bile z oživitvijo oblastnih samouprav združene.

Ko smo se dne 23. februarja 1927 sestali na prvi skupščinski seji, je bila prognoza dela in bodočnosti oblastne samouprave še popolnoma nejasna in negotova. Ljubljanski oblastni odbor je razpravljal v svoji drugi seji dne 25. februarja 1927 o organizaciji oblastnih uradov. Ugotoviti smo morali, da nimamo za izvedbo te organizacije prav nobenih materialnih sredstev. Imeli nismo tedaj drugega, kakor mnogo dobre volje in zelo veliko poguma. To izpričuje sklep, ki smo ga napravili v dotični seji, da namreč najemamo posojilo v znesku 700.000 dinarjev pri Ljudski posojilnici v Ljubljani in ker smo vedeli, da ljubljanska oblast, ubožna in brez vsega premoženja kakor je bila tedaj, ne more sama imeti nikakega kredita, smo se soglasno odločili, da podpišemo dotične menice člani oblastnega odbora sami. (»Bravo!« »Živijo!« — Živahno ploskanje.)

Uverjen sem, da bosta mogli oblastni samoupravi v Sloveniji ob novi desetletnici s ponosom in samozvestjo stopiti pred javnost s trditvijo, da sta zelo mnogo pripomogli k izvedbi konsolidacije razmer v naši državi. Uspeh naših samouprav pa bo brez dvoma brezprimerno večji, ako se poleg čim večje

ljubim sestram, ki jih širom slovenske domovine in širom sveta dosega val z naše slovenske oddajne postaje in jim prinaša zvoke moje in njihove domače besede. (Živijo-klici, ploskanje. — Medklici: Pozdravljeni Slovenci v Primorju! Živahno ploskanje in »Živijo-klici!«) V prav posebni meri velja moj topel pozdrav onim bratom in sestram, ki žive na zemlji, ki je že nad 1000 let slovenska last, ki pa so zaradi slovenske besede preganjani in prezirani in ki trpe radi nje krivice. Bog z vami, rojaki, kjerkoli ste v širnem svetu pod božjim solncem! (»Živijo-klici, ploskanje.«) Bodite pozdravljeni v sladki besedi dobre slovenske matere! (Živahno ploskanje in »Živijo-klici!«)

Državna himna.

Komaj se je vihar odobravanja, ki so ga govorniki s svojimi krasnimi izjavami dosegli, nekoliko polegel, je nastal prvič, ko je cela armada pevcev pod vodstvom prof. Bajuka za-

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz dnu po prevratu.)

(Dalje.)

Odkrito povem, da mi je bilo tedaj morda več samo za naslov »kurir«, kakor za vse pose, ki sem jih imel kot kurir opraviti. Zdel sem se sam sebi kot grški hemerodrom, ki je tekel z Maratona v Atene, le to razliko sem si predstavljal med seboj in njim, da je on brusil svoje lastne podplate, jaz pa, tako sem mislil, bom dremal in se lepo pretezal vsaj v drugem železniškem razredu.

Prav malo sem spal ono noč. Nisem se bal potovanja, saj sem že v mirnem času prepotoval vse one kraje, ki so mi jih gospodje od komisije omenili, da jih obiščem. A slutil sem, da bo marsikaj šlo drugače, kot si ti gospodje predstavljajo. Neprijetne slutnje sem imel, da bo pot dolga in težka. Kakšna ravno bo, tega nisem vedel, saj drugače bi bil zopet izpraznil svoj kovčeg in bi bil kratkoma doma.

Zmenili smo se, da se drugi dan dobimo tu in tu, pred hišo gospoda ravnatelja Ivanoviča, kjer nas bo čakal avtomobil, da nas polegne do Reke. Čudno lepo sem si predstavljal to vožnjo, ki se mi je zdela nehoti edino varni del našega potovanja. Gledal sem dolge, bele ceste preko šip, gledal ljudi, ki hodijo brzih korakov ob konfinih in se zavijajo pred mrazom v plašče, nam pa je v zaprtem vozu prijetno gorko, naravnost zaspano. Pa zakaj si ne bi predstavljal tako, saj so gospodje od komisije pripovedovali tako lepe reči, da sem jim moral vsaj za to kratko pot verjeti.

da jih je treba obvestiti. Gospod ravnatelj Ivanovič je zavrtel telefon in naročil nekemu, naj išče tajnika Toneta, češ, da Tone še ne ve ničesar o našem odhodu. Med tem je pozvonilo in vstopil je v salonski obleki in z viržinko v ustih gospod doktor Jaka. Če bi bilo pri ravnatelju Ivanoviču kako za ženitev zrelo dekle, bi bil v svoji zlobi mislil, da je prišel snubit. Tako pa sem si razlagal iz njegovega salona in viržinke le veliko važnost in diplomatsko dostojanstvo naše misije. Če kdo potuje v Ženevo in Pariz, je treba salonske obleke, pa če ga potem še tako zebe. No, sicer pa diplomata ne zebe nikoli, mu že drugi podkurijo, da mu ni mrz.

Slednjič se je javil tudi dr. Milkovič in po dolgem čakanju je prišel še tajnik Tone s smehom na obrazu in s cigareto v ustih. Spodaj je zatrobil avtomobil, ravnatelj Ivanovič je oblekel dva kožuha, se poslovil od svoje žene in šli smo. S kovčegi v rokah in z veliko radovednostjo v vseh svojih duševnih predalih smo stopali po stopnicah navzdol. Pred vrati je stal velik avtomobil cesarsko-kraljeve avtogrupe, smrčal in ropotal je, da sem se kmalu prepričal o njegovi dolgodobni službi v bivši c. kr. armadi, četudi ni imel nikakih odlikovanj. Uboji avtomobil! Vozil si mogoče srebrne majorje in zlate generale, a kljub temu si postal stara škatlja. Tebi bo težko z nami in nam bo hudo s teboj. Gospodje od komisije so se vkrkali, zavijajo se do nosa v suknje in kožuhe. Bil je občuten mraz in mraznice so kresale. Meni je ostal prostor pri šoferju, in zadovoljen sem bil z njim iz več vzrokov. Prvič sem si grel noge na kovinasti plošči pod volanto, drugič pa je mesto poleg šoferja res edino primerno mesto za kurirja, ki je že po

Lloyd George, voditelj angleških liberalcev, pošilja svoje volilne govore širom Anglije po govornem filmu.

lom iz Moskve. Niki in jaz sva bila v srečnih dneh dobra prijatelja. Sedaj, v času stiske in nevarnosti, se še bolj čutim kot njegov zvesti tovariš. Vprašam se: kaj storiti? Toda, da bi mogel na to določeno odgovoriti, bi moral poznati nevarnosti Vašega notranjega in zunanjega položaja, da bi jih mogel presoditi; od zunaj tega ne morem. Vendar mi pa lebdi pred očmi možnost, da bi bila morda — če ni drugega zanesljivega izhoda — pot k armadi v Vzhodno Azijo za Nikito rešitev. S tem vladarskim činom, da bi prevzel vrhovno poveljstvo, bi obudil zanimanje svojega ljudstva in elektriziral armado. Mora pa biti potem trdno odločen, da bo poslušal le enega svetovalca, najsi že bo Griepenberg ali kdo drugi, drugače bo gotovo nesreča. To bi bil en predpogoj; drugi je pa ta, da se ustanovi zanesljivo regentstvo. Načelovati bi mu mogla Ti. Obenem naj bi se potem ljudstvu obljubile določene reforme, posebno glede večje tiskovne svobode. Metoda kneza Mirskega je bila nekam nepraktična in otročja. Seveda mislim le na redno, zakonito pot, ne pa na kak pacte avec l'emeute.

Vprašam se en somme: Kako se Niki najbolje zavaruje? S tem, da se napravi popularnega. Kako se da to najlažje doseči? S tem, da gre k armadi. Mislim, da je armada še sposobna zmagati. Zadnjič se je zopet junaško bila. Zdi se mi, da naj Niki, če gre k armadi, predno slovesno postavi regentstvo in ob tej priliki obenem v lastnem imenu obljubi neke koncesije, ki odgovarjajo naziranjem naše dobe. Za izvršitev pa potem ni treba nikakih idealistov, marveč trdnih mož.

Stekla volkulja. V vasi blizu Cosenze v Kalabriji je udrila volkulja, ki je besno popadala ljudi in živino. Slednjič je steklo zver ustrelil neki kmet. Volkulja je obgrizla 72 oseb.

Marijin spomenik porušili. V Gradcu sta minolo soboto zvečer dva pijanca začela rušiti Marijin spomenik na Karlaškem trgu. Prevrnila sta s podstavka dve stranski sohi, ki sta se razbili. Nadaljnje delo so jima preprečili in ju zaprli.

Iz ministra hotel izsiliti denar. Agent Buchegger, ki se je bil pogajal v avstrijskem vojnem ministrstvu za dobavo 7000 pištol iz tovarne Steyer, ne da bi uspel, je pisal vojnemu ministru Vaugoinu izsiljevalno pismo. Grozi, da bo spravil v javnost stvari iz ministrovega zasebnega življenja in nezakonito oddajanje voj. ministrstva, ako mu ne izplača 5000 šilingov provizije. Bucheggerja so izročili državnemu pravdnstvu.

Hoover ali Smith? Pri poizkusnem glasovanju, ki ga je priredil newyorški list »Literary Digest«, je glasovalo za Hooverja 1,717,041, za Smitha pa 971,536 oseb. Stave se menjaje glase sedaj na zmago enega, sedaj drugega kandidata. Republikanci zatrjujejo, da ima Hoover

zagotovljen 301 glas (potrebna večina znaša 266 glasov).

Profesor vlomilec. V Berlinu so zaprli ruskega emigranta prof. Djunkovskega, iznajditelja glasbe otrovih valov, ker je osumljen, da se je udeležil vloma v veliko zlatarsko trgovino v Bruslju, ki se je izvršil pred tremi leti in je bilo ukradenih za 3 milijone frankov dragocenosti. Djunkovski je živel zelo razkošno.

Tajen laboratorij s kužnimi bacili. Pariška policija je odkrila tajen laboratorij, ki si ga je uredil trgovski agent Schirmer. Schirmer je imel dve stanovanji. V enem so našli velike zaloge morfija in kokaina, v drugem pa velike množine bacilnih kultur lepre in legarja. Kakor se zdi, je bil Schirmer v vohunski službi, a ni še znano, na korist kateri državi.

Noblovo nagrado za medicino so priznali letos prof. Ch. Nicolle-u, voditelju Pasteurjevega zavoda v Tunisu. Nicolle je odkril, da prenašajo pegavo mrzlico uši.

Okostnjak s puško. Na Salvenbergu na severnem Tirolskem so našli okostjak in poleg njega puško. Ugotovili so, da so to ostanki nekoga Aschaberja, ki je pred 10 leti na lovu ponesreči ustrelil svojega očeta in nato izginil. Aschaber se je ustrelil.

Vojaška letalska nesreča. Na vojaških letalskih vajah sta pri Karlovih varih padli na tla dve letali. En pilot je bil težko ranjen.

Spalne vozove III. razreda so uvedli na progi Prag—Varšava.

Prišedša iz ječe — zblaznela. Iz kaznilnice v La Rochelle so po 23-letni ječi izpustili na svobodo morilko Aulier. Ko je prišla na kolodvor, je raztrgala ves svoj zaslužek, ki ga je prihranila v ječi v teku 23 let — zblaznela je. Oddali so jo v blaznico. — Na Dunaju si je zasebnica Eva Czarny, ki je pred kratkim prišla iz blaznice, polila obleko s petrolejem, si s kuhinjskim nožem razparla trebuh, zažgala obleko in goreča bežala na ulico, kjer se je zgrudila.

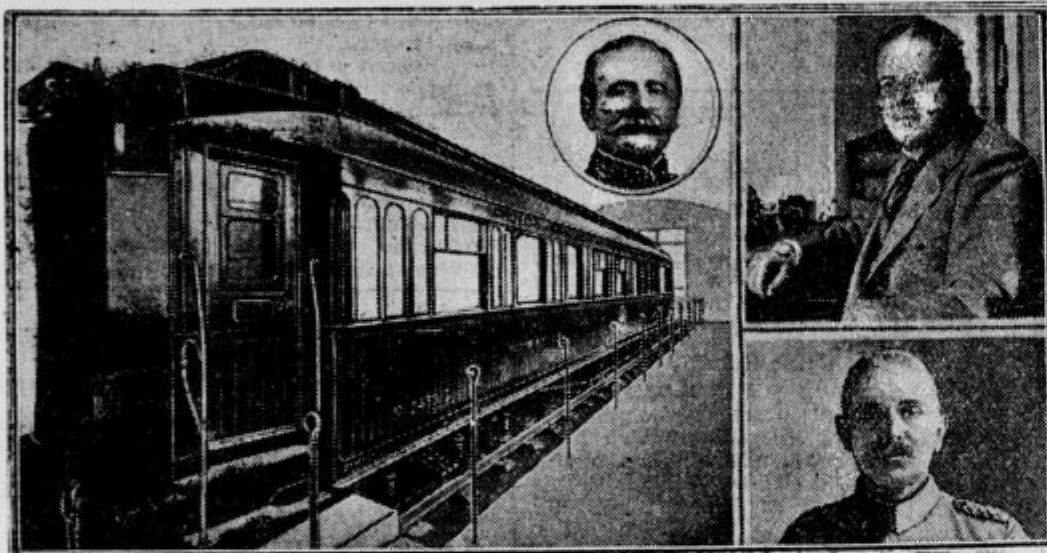
Viljemov svak — cirkuški jahač. Ruski pustolovec, ki je bil poročil 70-letno sestro Viljema II., a dobil kmalu slovo, je sprejel mesto kot cirkuški jahač ter bo te dni nastopil v Bruslju in potem v Parizu.

Samoumor zaradi očal. Neki 16-leten realec v Offenburgu je svojemu tovarišu razbil očala. Zaradi tega ga je šolsko vodstvo kaznovalo. Fant se je nato obesil. Ni izključeno, da je bil po sredi še kak drug vzrok.

Joža pripoveduje: »Tedaj pa... udari granata in mojemu tovarišu odtrga obe nogi in roki ter ga vrže v vodo. Na vso srečo je znal plavati...«

»Gospod doktor, ali je res, da je slepo črevo popolnoma brez koristi?«

»Za nas zdravnike nikakor ne.«

Salonski voz maršala Focha, kjer sta dne 11. novembra 1918 nemška zastopnika drž. tajnika Erzberger (zgoraj) in general v. Winterfeldt (spodaj) podpisala premirje, ki ga je narekoval Foch (v krogu).

A priti je moralo vse tako, kot ni nihče pričakoval, in ravno zato se mi zdi vredno, da opišem to svojo pot. Če se bo komu zdela zanimiva, ni to zasluga mojega peresa in tudi ne udeležencev komisije, ampak edino razmer, v katerih smo potovali.

DRUGO POGLAVJE.

Mraz in burja pa brez kožuha. V Ilirski Bistrici se nas prime — smola.

Drugi dan je bil dan odhoda. Pregledal sem še enkrat svojo prtljago, dobil sem pri dobrem človeku stekleničico brinjevca in konjaka za morebitne potne slabosti in krog desete ure sem šel čakati avtomobila, ki so mi ga bili opisali prejšnji dan kot posebno solidno mašino.

Pred stanovanjem ravnatelja Ivanoviča še ni bilo nikogar, ko sem prišel tja. Šel sem v njegovo stanovanje, a tudi pri njem še ni bilo niti enega gospoda od komisije. Zvedel sem tudi, da vsi niti ne vedo, da odpotujemo, in

svojem imenu človek hitre vožnje in nenavadnega telesnega poleta. Najrajši bi bil vzel med noge še rezervno kolo, bi si bil napravil rutu na klobuku in bi ne bil samo kurir, bi pravi pravcati diplomatični Merkur.

Nabralo se je bilo krog nas nekaj otrok in ženic, ki so kar sapo lovile, ko so slišale, da gremo preko Italije na Francosko. Med tem je bil šofer, neki češki Janušek, privezal na zadnjo stran avtomobila našo prtljago. Bili smo z vsem gotovi. Janušek je potegnil za prestavo, obrnil volanto, avtomobil je zarožljaj, bencin je zasmrdel in hajdi na pot proti Tržaški cesti.

Niki na fronto!

O priliki smrti carice Marije Feodorovne je prišlo na dan naslednje pismo Viljema II., ki ga je pisal pokojnici dne 20. februarja 1905. začasa rusko-japonske vojne:

»Ves sem prepaden nad strašnim poroči-

Herbert Hoover, dosedanji trgovski minister Združenih držav, sedaj republikanski »suhi« kandidat za predsedniško mesto. Po poklicu je inženir; v svetovni vojni je organiziral prehrano zaveznikov. Star je 54 let.

Ameriška mladina v volilnem boju.

Al Smith, newyorški guverner, predsedniški kandidat demokratov, katoličanov in vseh »mokrih« Amerikanov. Začel je kot trgovski pomočnik; l. 1903 je postal prvi poslanec, l. 1911 so ga izvolili demokrati za strankinega načelnika. Star je 56 let.

LJUBLJANA, Komenskega ul. 20

BEOGRAD, Carinska ulica 10

»ČEHOSTAKLO«

INDUSTRIJA STEKLA

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službe iščejo

Službo zamenjati

Zeli družina s posestvom na drugo večje posestvo ali graščino, dobro varenja opravljati vsa poljska in gospodarska dela, osobito pa gojiti živinorejo. Nastopi meseca decembra in tudi kasneje. I. Bračko, Šmartno pri Sloveni, Gradcu.

Službo dade

Poslovodjo starejšo, strokovno izobraženo moč in knjigovodkinjo-blagajničarko išče »Lesna industrija«. Ponudbe s prepisi prilaščeval pod »Lesna industrija« štev. 10.460 na upravo lista.

Trgovski vajenec

Sprejme se učenec z enim ali dvema razredoma meščanske šole, več slovenskega in nemškega jezika. Predstaviti se je v trgovini A. Petek, Slov. Konjice.

Dve pletilji

se sprejmeta v stalno službo proti dobri plači. Nastop takoj. Poizve se Hotel Štrukelj, od 8—10.

Učenca

z dobro šolsko izobrazbo in veseljem do trgovine, sprejemem takoj. — Klun Janko, trgovina z mešanim blagom v Prevaljah.

Pouk

Otvoritev novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in zasebne lekcije dne 5. novembra. — Šola za jezike po Metodi Berlitz: Kralja Petra trg št. 8.

Zasluzek

Agilen potnik se sprejme takoj za prodajanje medicinskega železnega likerja v Ljubljanski oblasti. Cni. ponudbe na poštini predal št. 142.

Stanovanja

Sostanovalec-ko sprejme mirna stranka brez otrok. — Naslov v oglaš. oddelku Slovenca pod št. 10.593.

Zdravo stanovanje

išče dijak (ali dva) v bližini Tehnične šole ali Ljudskega doma. Ponudbe upravi pod št. 10.602.

Lepa soba

s separiranim vhodom se odda solidnemu gospodu v Gledališki ulici št. 7, vrata 12. — Ogled od 11 do 2.

Dijaki

Miren akademik išče sobo. Gre tudi kot sostanovalec. — Ponudbe pod »Cena« št. 10.594.

Vnajem

Ključavn, delavnico na promet. kraju, blizu Ljubljane, oddam v najem najkasneje do 7. novembra. — Več se izve v upravi Slov. št. 10.560.

Kupimo

Krompir zdrav, odbran, droben, za svinjsko hrano, kupim 2 vagona po 50 par kg. — Postržin, Videm - Krško.

Hrastovi, bukovi pragi

(traverji) ter drva. Kupim 10.000 hrastovih ali bukovih pragov ter večjo množino drv. Ponudbe pod »Hrastovi pragi« št. 10.601.

Harmonij

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe pod »Harmonij« na upravo Slovenca.

Lepe suhe gobe

(jurčke) kupuje po najvišji dnevni ceni, oferte in vzorce se naj pošljejo na naslov: Giuseppe Mandelli, pošto ležeče Litija.

Harmonij

z močnim glasom, primeren za malo cerkev, se kupi. Želi se na obroke, plačilo točno. Ceni. ponudbe z navedbo cene pod »Harmonij 10.587« na upravo.

Prodamo

Poceni naprodaj: sesalni plinski motor, 14 KS (Sauggasmotor), polno-jarmenik (Vollgatter), 65 cm širok, različni stroji za obdelovanje lesa, leseni vijaki, 3/4" matic, in še drugi predmeti. Ivan Sirak, Maribor, Pobreška cesta 15.

Prodaj recepte

za samostojno izdelovanje globina več vrst, kakor mast za čevlje opretna in več drugih kemičnih izdelkov. Ponudbe na upravo pod šifro »Sigurna bodočnost« št. 10.596.

Fižol za kuho

nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana.

Iščem odjemalce

za vino, krompir, strd, smrekove storže in druge deželne pridelke. — Naslov v upravi št. 10.577.

Najboljši pisalni stroj

Urania v treh velikostih se dobi samo pri Jos. Petelinc, Ljubljana (ob vodi, blizu Prešernovega spomenika).

Obrt

Samo 26 do 28 Din plačate

za podplatanje ženskih čevljev in 32—38 Din za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14.

Naznanjam

cenjen. damam, da imam krasno zalogo filcev in baržunastih klobukov od 60 Din naprej. — Se vljudo priporoča Anica Bitenc, salon dam, klobukov »Pompadour«, Ljubljana, Florijanska ul. 3.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibser, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Pubasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem. čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Razno

Kdo bi prevzel stalno v oskrbo (sobo) nekaj čez 60 let starega in zdravega upokojenca? Založi rad nekaj gotovine in mesečni prispevek. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirno življenje«.

Najboljši švicarski pletilni stroj

se dobi samo pri Jos. Petelinc, Ljubljana (ob vodi, blizu Prešernovega spomenika).

Cunje

čiste — za snaženje strojev — kupuje Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Kašo

ješprej, ajdovo moko vedno svež oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Najcenejše in najuspešnejše krmilo za prašiče in konje je zdrava, nova

koruza v storžih

Dobi se po zelo nizki ceni pri tvrdki A. VOLK, Ljubljana, Resljeva cesta 24. Zahtevajte ponudbe.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Kdor zna računati

bo uvidel tudi škodo, ki jo more povzročiti človeku nezanesljiva žepna ura. Zato pišite, preden kupite uro, stari strokov. tvrdki Anton Kiffmann, Maribor, št. 40 b, da Vam takoj pošlje brezplačno ilustrovani cenik zanesljivih, trpežnih, pa cenejih žepnih ur.

ki krepi in zdravi želodec

krzna

Zadnje pošiljke iz Leipziga

so prispele. Kdor namerava kupiti, naj se čimprej potruži k tvrdki

L. Ornik, Maribor, Koroška cesta 9

kjer bo našel največjo izbiro v tem predmetu.

Stenski koledar 1929

za pisarno in dom, dvostranski, oblike 34x42 cm, obsega poleg koledarja še poštne določbe in prostor za beležke, lično izdelan v večbarvni litografiji prodaja

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Cena za preprodajalce po Din 3' — na drobno po Din 4.50 —

Naznanjamo Vam tužno vest, da je naš preljudi soproj, brat in stric, gosp.

Robert Loss

posestnik in krojaški mojster v Litiji

po kratki in mučni bolezni ob pol 12 ponoči preminul.

Pogreb se bo vršil jutri, v torek, s pokopališča v Litiji ob 4 popoldne.

Litija, dne 29. oktobra 1928.

Žalujoči: soproga in sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Pregloboko potrti, a vdani v voljo Najvišjega, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je naša nadsva ljubljena hčerka, oziroma sestra in svakinja, gospodična

Štefka Presnik

dne 28. oktobra 1928 ob 20. uri po dolgotrajnih, neznosnih mukah v cvetu mladosti 18. let, privedena s poslednjimi tolažili za vedno zapustila. — Njen pogreb bo v sredo 31. oktobra ob 10 dopoldne na Zdolah. — Priporočamo Vam njo, ki je kot bela lilija, polna mladostnega idealizma cvetela, a v dolgotrajnih dnevih mučeniškega trpljenja junaško-vdano prenašala svoje gorje — v molitev in blag spomin.

Zdole pri Brežicah, dne 28. oktobra 1928.

Žalujoča rodbina PRESNIK in ostali sorodniki.

Tvorniški prostori

z vodno močjo od 20 HP, se oddajo takoj v najem. Pojasnila daje Anončno in reklamno podjetje Joža Rozman, Miklošičeva cesta 6/1.

Naznanilo preselitve.

P. n. občinstvu vljudo sporočam, da sem se preselil iz Ljubljane. Ambrožev trg št. 3.

v Moste

v svojo lastno moderno urejeno vrtnarijo in drevesnico.

Vsa naročila se sprejemajo tudi v lastnem cvetličnem paviljonu

v Ljubljani, Solški drevored.

Anton Ferant

trgovski vrtnar in drevesničar Moste - Ljubljana

Pozor!

Enonadstropna hiša na najprometnejšem kraju, z dobro idočo trgovino z mešanim blagom, manufakture in železnino, obstoječo nad 60 let; vsebuje 3 lokale, 3 velika skladišča, 2 kleti, ter 8 stanovanjskih sob in velik podstrešni prostor, vse v dobrem stanju in deloma na novo prenovljeno, se proda z vso zalogo radi starosti iz proste roke pri Mariji Lenger, Žiri nad Škofjo Loko.

Ob bridki izgubi naše nepozabne soproge, sestre, svakinje in tete, gospe

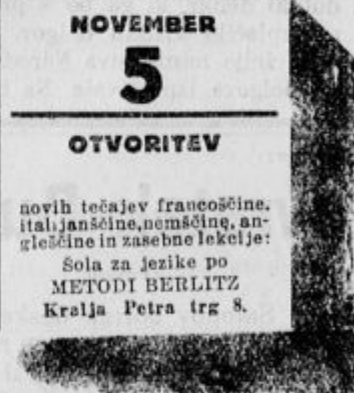
Marije Prijatelj roj. Lindič

trgovčeve soproge

se najiskreneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, zlasti pa č. duhovščini, gg. pevcem iz Mokronoga in Tržišča za njih gnljive žalostinke, Prv. dobrodel. gosp. društvu v Tržišču za njih mnogobrojno udeležbo in vsem onim, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Tržišče, dne 28. oktobra 1928.

Žalujoča rodbina Prijatelj.

Sijajen zaslužek! Gener. in krajev. zastopnike za prodajo drž. papirjev na mes. obroke pod najboljšimi pogoji in z največjim zaslužkom išče »Slavija« k. d. Beograd, Kralja Mil. 37/II. Strok. izobr. ni potreba.

Vsem prijateljem in znancem, ki so nam ob priliki prebriske izgube naše dobre mame izrazili toliko sočutja in ki so se v tako častnem številu udeležili spreveda, izrekamo našo najprisknejšo

zahvalo.

Rodbini Bevc - Penič.